

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८२

कर्णाली प्रदेश सरकार
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

२०८२

कर्णाली प्रदेश सरकार
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत, नेपाल

विषयसूची

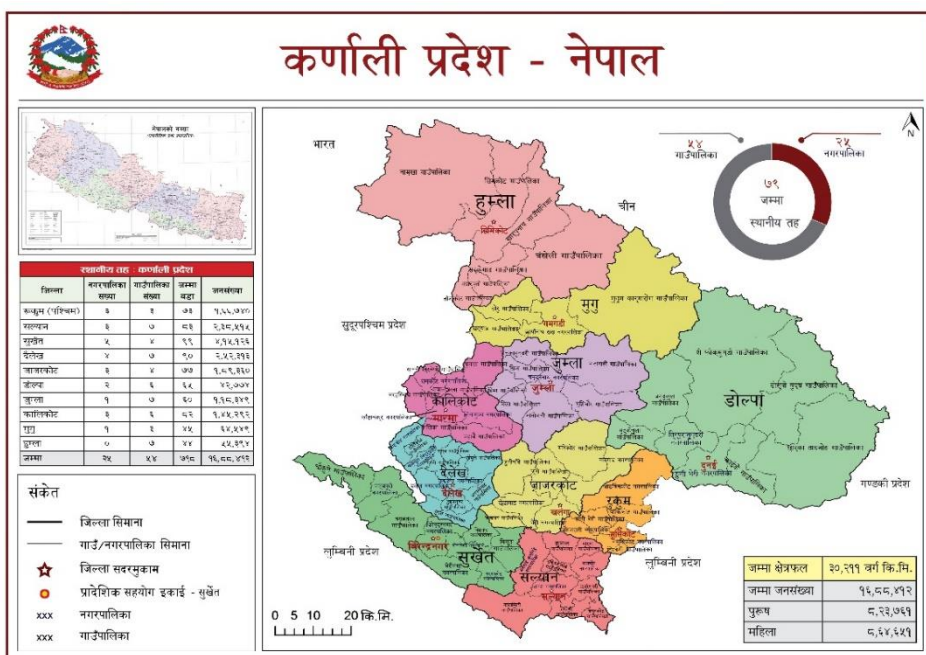
खण्ड - क : मनसुनजन्य विपद् जोखिम तथा प्रभाव आँकलन	१
१. मनसुन विपद् जोखिम तथा प्रभाव आँकलन	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्य	३
१.३ योजना निर्माण प्रक्रिया	४
१.४ योजनाको कार्यान्वयन	५
२. मनसुन विपद् जोखिमको अवस्था विश्लेषण	६
२.१ मनसुनजन्य विपद् जोखिमको विश्लेषण	६
२.२ २०८२ सालको सम्भावित मनसुन पूर्वानुमान	७
३. मनसुनजन्य विपद् २०८१ को समीक्षा र सिकाई	१७
४. मनसुनजन्य विपद्को प्रभाव र प्रतिकार्य प्रभावकारिताको समीक्षा	१८
५. नेतृत्व र सह-नेतृत्व गर्ने निकायहरूको मुख्य जिम्मेवारी	१९
६. आपतकालीन अवस्थामा आधारभूत मानवीय मापदण्ड	२०
७. पूर्वानुमानमा आधारित विपद् पूर्वकार्य तथा विपद् प्रतिकार्यमा विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा	२१
८. पूर्वानुमानमा आधारित पूर्व सूचना प्रणाली	२२
९. मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, विषयगत मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरूको जिम्मेवारी	२३
खण्ड-ख: विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	२४
१. मुख्य सरोकारवाला	२४
२. विपद् प्रतिकार्य ढाँचा	२५
३. मनसुन पूर्वतयारी कार्ययोजना	२६
खण्ड-ग : अनुसूचीहरू	६५
अनुसूची-१: आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय सुर्खेत विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा मातहतका निकायहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण	६५
अनुसूची-२: कर्णाली प्रदेश स्थित प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सहायक जिल्ला अधिकारीहरूको सम्पर्क विवरण	६७
अनुसूची-३: विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण	६८

खण्ड-क : मनसुनजन्य विपद् जोखिम तथा प्रभाव आँकलन

१. मनसुन विपद् जोखिम तथा प्रभाव आँकलन

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको २१.६ प्रतिशत भूभाग समेटिएको कर्णाली प्रदेशको कूल क्षेत्रफल ३०,२११ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । कर्णाली प्रदेशमा सुर्खेत, दैलेख, रुकुम पश्चिम, सल्यान, जाजरकोट, जुम्ला, मुगु, कालिकोट, हुम्ला र डोल्पासहित १० जिल्ला रहेका छन् भने

२५ नगरपालिका ५४ गाउँपालिका गरी ७९ वटा स्थानीय तहहरू रहेका छन् । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार ३ लाख ६६ हजार २ सय ५५ घरघुरी १६ लाख ८८ हजार ४१२ जनसंख्या बसोबास गर्दछन् । त्यसमध्ये ४८.७९ प्रतिशत पुरुष र ५१.२१ प्रतिशत महिला रहेको छ ।

वि.सं. २०७१ सालदेखि २०८१ सालसम्मको विपद्को तथ्याङ्कलाई केलाउँदा मृत्युको आधारमा सबैभन्दा बढी पहिरोले (१८० जना), अनुमानित क्षतिको आधारमा भूकम्पबाट सबैभन्दा बढी (रु. २,४७,१४,५५,००० बराबरको), प्रभावित परिवार संख्याको आधारमा सबैभन्दा बढी भूकम्पबाट प्रभावित २६५८६ परिवार, प्रकोपको घटनाको

आधारमा हेर्दा आगलागिबाट सबैभन्दा बढी (८१५ घटना) । क्षतिको विस्तृत विवरण विपद्को ईतिहास र प्रकोपको स्तरीकरण अध्यायमा राखिएको छ । यस अवधिको समग्र क्षतिको विश्लेषण गर्दा २,२४७ विपद्का घटनामा ६१९ जनाको मृत्यु, १,२६६ जना घाइते र ६८ जना बेपत्ता २८,१३६ पूर्वाधारको क्षति, ३,८८४ पशुचौपाया क्षति भएको देखिन्छ भने विपद्बाट अनुमानित क्षति रु. ३,३९,०१,३७,०१० बराबरको भएको देखिन्छ । मनसुनजन्य विपद्हरूमा पनि बाढी, पहिरो र भारी वर्षाका घटनाहरूबाट बढी क्षति तथा नोकसानी हुँदै आएको देखिन्छ ।

१० वर्ष (२०७१ देखि २०८१ सम्म) विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण

जिल्ला	मृत्यु	घाइते	बेपत्ता	प्रभावित परिवार	पूर्ण घर क्षति	चौपाया क्षति	अनुमानित क्षति
दैलेख	३६	२१७	२	२७९६	७९	१७३	४६३६३५००
डोल्पा	३५	४३	११	२३	४७	४७	५१९०९८००
हुम्ला	४६	४४	३	१४१	१७०	१८७	९५८७७८९०
जाजरकोट	१८४	२८६	८	२६६१५	९८३४	६४५	१६३७३०००
जुम्ला	४७	५३	३	८६०	३७४	१३४०	१११८०९६००
कालिकोट	८४	१२०	२८	१९०	३०५	२६२	५५२४१४००
मुगु	२६	२७	४	१०३	२२९	५८०	६१४३००५०
रूकुम पश्चिम	९२	३१७	२	१०००३	१६६६९	१८३	२५२२८४२१००
सल्यान	३९	७३	४	१४०८	३०२	२२२	१३७७७१२५०
सुर्खेत	३०	८६	३	२०६	१२७	२४५	२९०५१८४२०
जम्मा	६१९	१२६६	६८	४२३४५	२८१३६	३८८४	३३९०१३७०१०

श्रोत विपद् पोर्टल

मनसुनी वर्षा, बेमौसमी वर्षा, कमजोर भौगर्भिक बनावट, भौगोलिक विकटता, जोखिम स्थानहरूमा घर तथा अन्य संरचनाहरूको निर्माण, जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू नअपनाउनु आदि कारणबाट मनसुनको समयमा बाढी, पहिरो, भीषण वर्षा, चट्याङ्ग लगायत अन्य पानीजन्य प्रकोपका कारण यस प्रदेशमा ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागको मौसमी प्रतिवेदन अनुसार यस वर्ष कर्णाली प्रदेशका अधिकांश भू-भागमा सरदरभन्दा बढि वर्षा हुने सम्भावना ६५% रहेको छ ।

वर्षायाममा हुन सक्ने बाढी, कटान, पहिरो, सडक अवरोध, महामारी जस्ता प्रकोपहरूलाई दृष्टिगत गरी प्रकोप अगाडी अपनाइने सावधानीका उपायहरू, विपद्को समयमा गरिने खोज तथा उद्धार कार्य, राहत वितरण कार्य तथा प्रभावितहरूका लागि राहत सङ्कलन, वितरणका साथै विपद्पश्चात गर्न सकिने मानवीय सहयोग एवम् शीघ्र पुनर्लाभ, पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापनाको क्षेत्रमा गर्न सकिने आधारभूत विषयहरूमा आधारित रही वर्षायामका लागि “मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना, २०८२” तयार गरिएको छ। यस योजनाले पहिरो र बाढीको विपद् भएको अवस्थामा क्षति कसरी कम गर्न सकिन्छ, प्रभावकारी सूचना व्यवस्थापन कसरी गर्न सकिन्छ, आपतकालीन अवस्थामा सम्बन्धित निकाय कसरी सक्रिय हुने, आपतकालीन जोखिम न्यूनीकरण र पूर्वतयारी कसरी गर्ने, घटना हुनेवित्तिकै कसरी यथासम्भव समन्वय र सहकार्य गरी प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्नेजस्ता विषयमा यस प्रदेशका क्रियाशील विभिन्न विषयगत क्षेत्र र सरोकारवाला निकायको जिम्मेवारी तोकेको छ।

सरोकारवाला निकायसँगको छलफल, प्राविधिक विश्लेषण, गत वर्ष र विगतको अनुभवको आधारमा प्रदेशको सम्भावित जोखिमको आँकलन गरेर त्यसको पूर्वतयारी र प्रतिकार्यको स्पष्ट कार्य विभाजन यो कार्ययोजनामा समेटिएको छ। वर्षायामलाई लक्षित गरी प्रदेश स्तरीय विषयगत क्षेत्रमा नेतृत्व गर्ने मन्त्रालय र सहनेतृत्व गर्ने विकास साभेदार निकायहरूले तयार गरेको योजनालाई समेत आधार मानी यो योजना तयार गरिएको छ।

१.२ उद्देश्य

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मुख्य उद्देश्य यस प्रदेशमा मनसुन अवधिभर हुन सक्ने सम्भावित प्रकोपहरूको आँकलन गरी आवश्यक तयारी गर्ने तथा प्रतिकार्यका लागि न्यूनतम आधारहरू तयार गर्नु रहेको छ। साथै अन्य उद्देश्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन्।

यस योजनाका मुख्य-मुख्य उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्।

१. २०८२ सालको मनसुन पूर्वानुमानका आधारमा सम्भावित जोखिम आँकलन गरी योजना निर्माण गर्ने।
२. विपद् जोखिम आँकलनको आधारमा विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने जनसङ्ख्या गर्भवती, सुत्केरी महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समेत पूर्वानुमान गर्ने।

३. सरोकारवाला निकायहरूको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना एकीकृत गर्ने तथा मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा समन्वयात्मक तथा एकीकृत क्रियाकलापहरू तय गरी सोही अनुरूप कार्यान्वयन गरी मानवीय, भौतिक र आर्थिक क्षति न्यूनीकरण गर्ने ।
४. जिल्ला र स्थानीय तहको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना बनाउन आधारप्रदान गर्ने ।
५. विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरूमा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी स्पष्ट बनाउने ।

१.३ योजना निर्माण प्रक्रिया

यस योजना बनाउने क्रममा विभिन्न चरणहरूमा कार्य गरिएको थियो जुन यसप्रकार रहेको छः

- प्रदेश सरकारले तयार गरेको कर्णाली प्रदेश विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन नियमावली २०७६ (संसोधन सहित), प्रदेश विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९, विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन प्रादेशिक रणनीतिक कार्ययोजना सन् २०२२-२०३० को अध्ययन र पुनरावलोकन ।
- संघीय सरकारले तयार गरेको मनुसून पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजनाको अध्ययन ।
- नेपाल सरकार विपद् पोर्टलमा राखिएका विपद् सम्बन्धित घटनाहरू, क्षतिको विवरण र नक्सा तथा इन्फोग्राफिक्सहरूको अध्ययन ।
- विषयगत क्षेत्रानुसार छलफल र विषयगत क्षेत्रको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना तर्जुमा ।
- विषयगत क्षेत्रले तयार गरेको आकस्मिक योजनालाई एकीकृत गरी प्रथम चरणको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनाको निर्माण ।
- मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना विशेषज्ञबाट अध्ययन, पुनरावलोकन र दोश्रो मस्यौदा तयारी ।
- दोश्रो मस्यौदालाई विषयगत क्षेत्रहरूमा प्रस्तुती छलफल र पृष्ठपोषण ।
- पृष्ठपोषण र सुझावलाई समेटेर मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनाको अन्तिम योजना तयारी ।
- कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषदबाट योजनाको अनुमोदन ।

१.४ योजनाको कार्यान्वयन

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, र नियमावली, २०७६ तथा कर्णाली प्रदेश विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ (तेस्रो संशोधन) बमोजिम केन्द्रदेखि स्थानीय तहसम्म विपद् व्यवस्थापनका लागि संरचना तयार भएको छ । यस कर्णाली प्रदेशमा ९ वटा विषयगत क्षेत्रहरू सक्रिय रहेको र मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरी तयारी अवस्थामा रहेको छ ।

यस कर्णाली प्रदेशमा प्रादेशिक विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा निर्माण भएको र राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (संशोधन सहित) बमोजिममा विपद् प्रतिकार्य संयन्त्र र प्रकृया तयारी अवस्थामा रहेको छ । तीनवटै सुरक्षा निकायका तालिम प्राप्त खोज उद्धार जनशक्ति तैनाथि अवस्थामा रहेको छ र आवश्यक परेमा खोज उद्धारको लागि थप जनशक्ति परिचालनको प्रबन्ध तीन वटै सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी परिचालन गर्ने गरिएको छ । विपद् व्यवस्थापनको लागि मानवरहित हवाई यन्त्रको प्रयोग सम्बन्धी तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिको सूची तयार गरी तयारी अवस्थामा राखिएको छ । कर्णाली प्रदेशमा रहेका खोज उद्धार जनशक्ति, उपकरण तथा सामग्रीको विवरण अद्यावधिक गरिएको छ ।

बाढी-पहिरोको कारण सडक अवरुद्ध भएमा तत्काल खुलाउनको लागि भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय, सुरक्षा निकाय, सडक डिभिजन कार्यालय तथा पालिका मातहत रहेका हेभी उपकरणहरू तैनाथ अवस्थामा रहेका छन् । प्रादेशिक मानवीय सहायता स्थल सुर्खेत र जुम्ला केन्द्र (HSA) तथा गोदाम घरहरूमा बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको प्रबन्ध गरिएको छ ।

यस वर्ष २९,१३२ घरधुरीबाट १,२७,३०८ जनसङ्ख्या मनसुनिय विपद्बाट प्रभावित हुन सक्ने आँकलन गरिएको छ । मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य गर्न आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय विपद् व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुखको संयोजकत्वमा अन्य मन्त्रालय, सुरक्षा निकायहरू, जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय, सडक डिभिजन कार्यालय समेत रहने गरी प्रदेश आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा मनसुन अवधिभरका लागि मनसुन प्रतिकार्य कमाण्ड टोली खटाउने प्रबन्ध गरिएको छ ।

२. मनसुन विपद् जोखिमको अवस्था विश्लेषण

२.१ मनसुनजन्य विपद् जोखिमको विश्लेषण

कर्णाली प्रदेश सातवटा प्रदेशमध्ये बहुप्रकोपको उच्च जोखिममा रहेको छ । नेपालको कमजोर भौगोलिक बनावट, जलवायुको अवस्था, वर्षातको प्रकृति एवम् प्रवृत्ति, जलवायु परिवर्तन, प्राकृतिक स्रोतहरूको अत्यधिक दोहन, जोखिमको आँकलन र वातवरण प्रभावको अध्ययनबिना हुने विकासका कार्यहरूले गर्दा बाढी, पहिरो, हिमताल विस्फोट, हिमपहिरो, भारी वर्षाजस्ता जलवायु तथा मनसुनजन्य प्रकोपहरूका घटनाहरूको बारम्बारता र प्रभाव बढिरहेको छ । जसले गर्दा धेरै जनसङ्ख्यालाई प्रभावित गर्ने क्रम पनि बढिरहेको छ ।

प्रदेशको मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्ययोजना, २०८२ निर्माणका लागि गृह मन्त्रालयको वि.सं.२०७१ देखि २०८१ सम्मको तथ्याङ्कलाई विश्लेषण र राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणको विपद् पोर्टललाई विश्लेषण गर्दा यस प्रदेशमा वर्षायामका मुख्य प्रकोपहरू क्रमशः पहिरो, बाढी र भारी वर्षा रहेका छन् र देहाय बमोजिमका प्रकोपहरूको विश्लेषण गरिएको छ ।

तालिका १: मनसुनजन्य विपद्बाट भएको क्षतिको १० वर्षको तथ्याङ्क (वि.सं.२०७१-०१-०१ देखि २०८१-१२-३०)

अवधि	घटना	घटना सङ्ख्या	मृत्यु	वेपत्ता	घाइते	पूर्वाधारको क्षति	पशु चौपाया	अनुमानित क्षति
वि.सं.२०७१ देखि	बाढी	७५	६७	११७	३३	१४५७	६१	१०००
	पहिरो	३०५	१८७	३७	१५२	७७२	३२२	३६
वि.सं.२०८१	भारी	१६८	१४	०	४४	१३७	४२९	१६८
जम्मा		५४८	२६८	१५४	२२९	२३६६	८१२	१२०४

स्रोत: <https://bipadportal.gov.np/incidents/>

२.२ २०८२ सालको सम्भावित मनसुन पूर्वानुमान

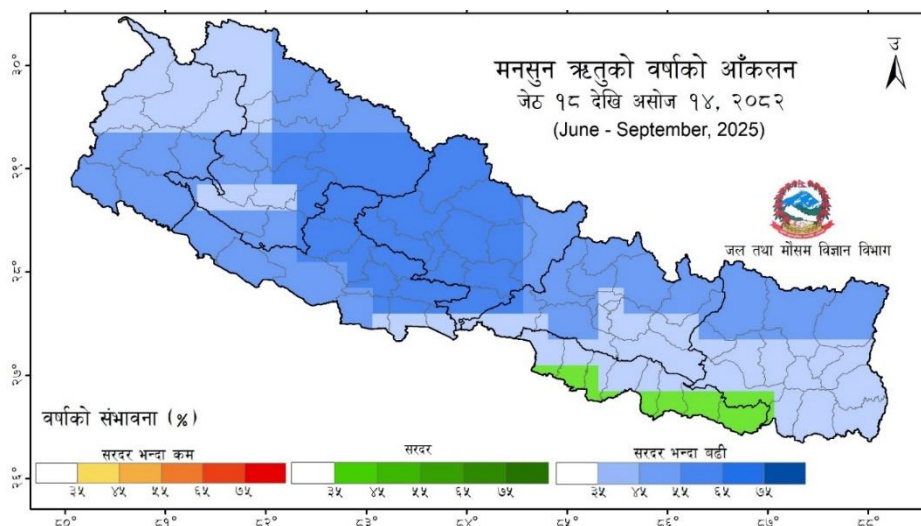
मनसुन सिजन २०८२ जेठ १८ देखि असोज १४ (June-September 2025) को हावापानी आँकलन र विपद्

सारांश

जेठ १८ देखि असोज १४ सम्मको चार महिनाको मनसुन ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ। अधिकतम तापक्रम र न्यूनतम तापक्रम समेत देशभर सरदर भन्दा बढी रहने सम्भावना रहेको छ।

वर्षाको आँकलन

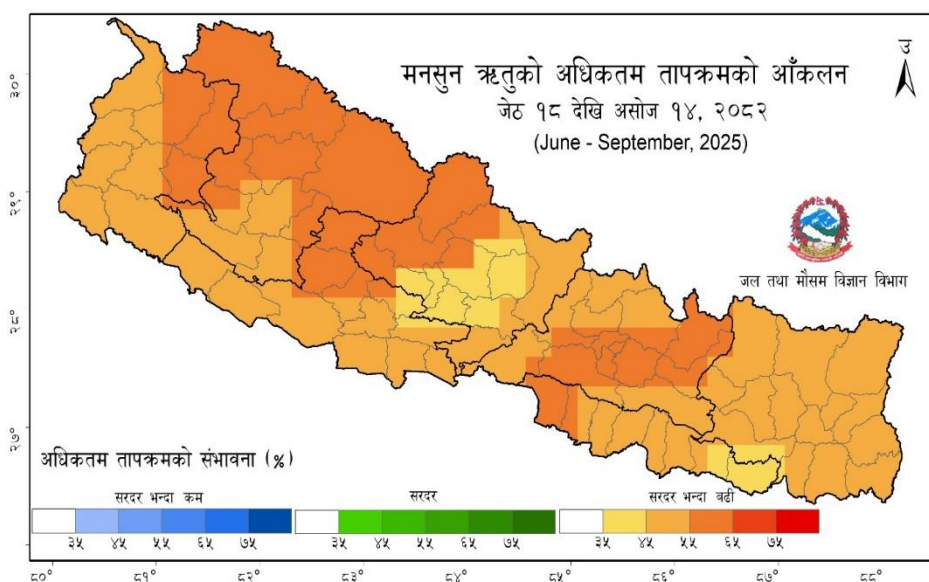
यस मनसुन ऋतुमा देशका अधिकांश स्थानमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ (चित्र १)। कर्णाली प्रदेशको पूर्वी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशको उत्तरी भू-भाग र गण्डकी प्रदेशको अधिकांश भू-भागमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने संभावना ५५% देखि ६५% रहेको छ भने सुदूरपश्चिम प्रदेशको दक्षिणी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशको पश्चिमी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशको उत्तर-पूर्वी भू-भाग, बागमती र कोशी प्रदेशको उत्तरी भू-भागमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने संभावना ४५% देखि ५५% रहेको छ। त्यसैगरी मधेश प्रदेशका पूर्वी तथा दक्षिणी भू-भागमा सरदर वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ भने देशका बाँकी भू-भागमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

चित्र १: २०८२ को मनसुन ऋतुको वर्षाको सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

अधिकतम तापक्रमको आँकलन

अधिकतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना रहेको छ (चित्र २)। सुदुरपश्चिम प्रदेशको उत्तर-पूर्वी भू-भाग, कर्णाली प्रदेशको उत्तरी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशको उत्तरी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशको पश्चिमी भू-भाग, मधेश प्रदेशको पश्चिमी भू-भाग र बागमती प्रदेशको मध्य भू-भागमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम रहने संभावना ५५% देखि ६५% रहेको। त्यसैगरी मधेश प्रदेशको पूर्वी भू-भाग र गण्डकी प्रदेशको मध्य भू-भागमा सरदर भन्दा बढी रहने संभावना ३५% देखि ४५% रहेको छ र देशका बाँकी भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ४५% देखि ५५% रहेको छ।

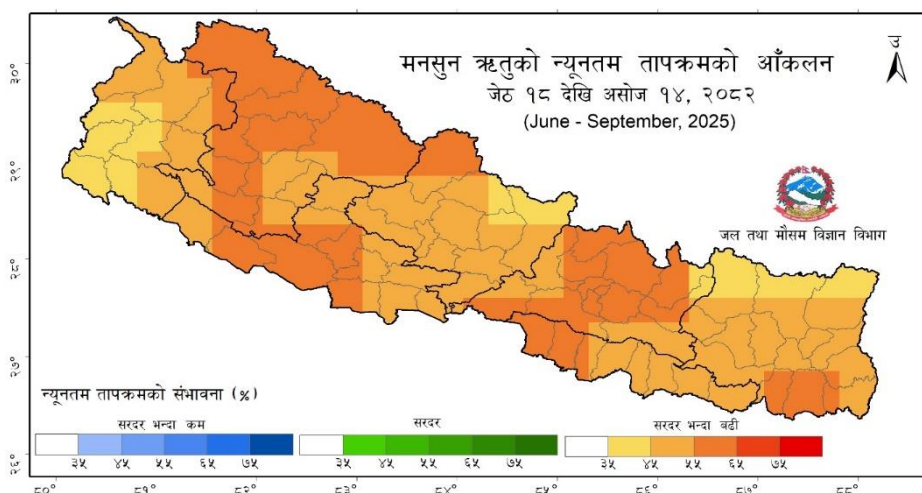

चित्र २: २०८२ को मनसुन ऋतुको अधिकतम तापक्रमको सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

न्यूनतम तापक्रमको आँकलन

न्यूनतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना रहेको छ (चित्र ३)। कर्णाली र बागमती प्रदेशका अधिकांश भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशको मध्य भू-भाग, मधेश प्रदेशका पश्चिमी भू-भाग र कोशी प्रदेशको तराई भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ५५% देखि ६५% रहेको छ। त्यसैगरी सुदुरपश्चिम प्रदेशको दक्षिण-पश्चिमी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशको उत्तर-पूर्वी भू-भाग र कोशी प्रदेशको उत्तरी भू-भागमा

न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ भने देशका बाँकी भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ४५% देखि ५५% रहेको छ।

चित्र ३: २०८२ को मनसुन ऋतुको न्यूनतम तापक्रमको सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

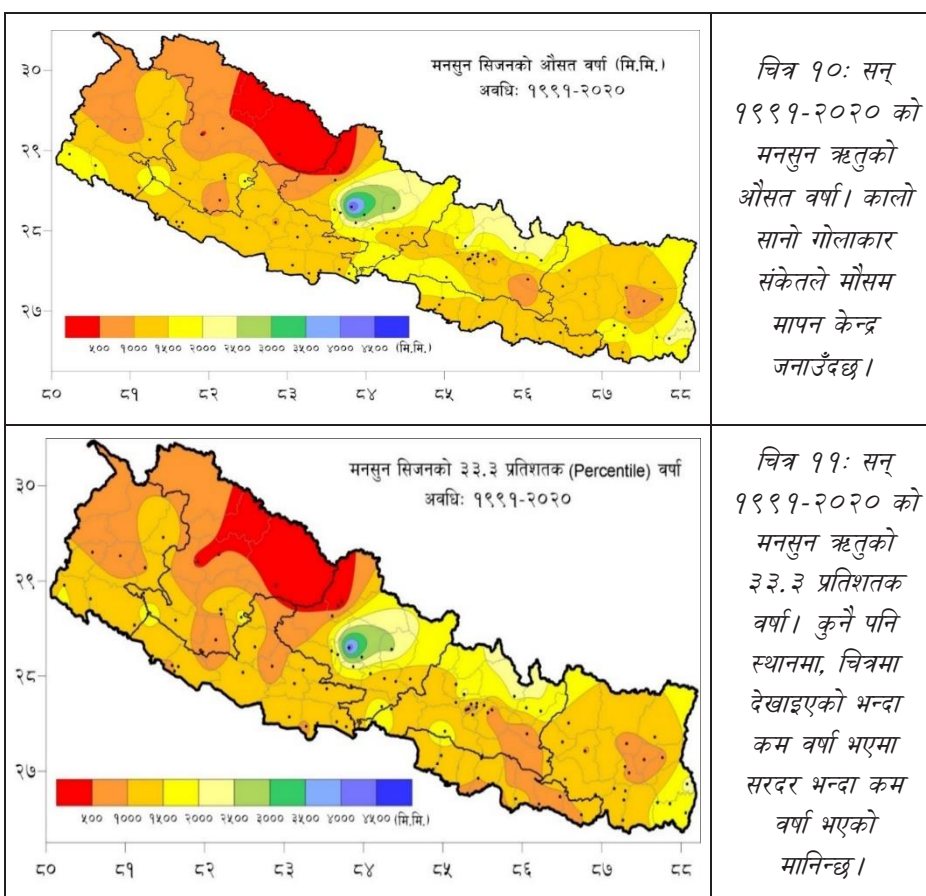
आँकलनका आधारहरू

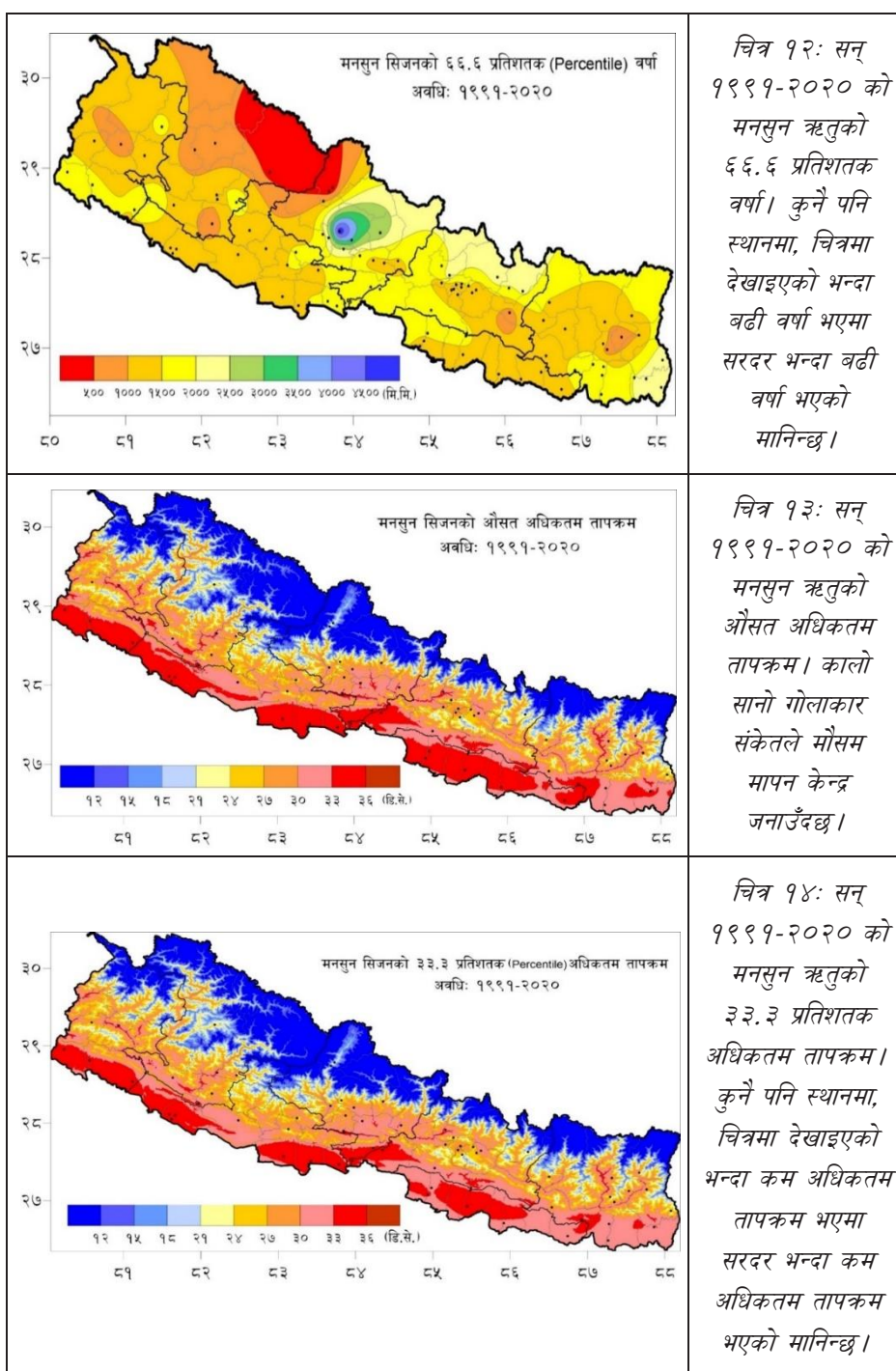
विभागले यस आँकलन विश्व मौसम संगठनको विश्वभर तथा क्षेत्रीय स्तरको जलवायु सूचना उत्पादन गर्ने केन्द्रहरूको हावापानी प्रारूपहरूको आँकलन र South Asian Seasonal Climate Outlook Forum (SASCOF) को आँकलनको आधारमा तयार गरेको हो। साथै नेपालको मनसुन ऋतुको जलवायुमा प्रभाव पार्ने पूर्वी प्रशान्त महासागरमा विकसित हुने El Nino and Southern Oscillation (ENSO) तथा हिन्द महासागरमा विकसित हुने Indian Ocean Dipole (IOD) को हालको अवस्था तथा जलवायु प्रारूपहरूको मनसुन ऋतुको आँकलन, युरोप तथा एशियामा गत हिउँद तथा प्रि-मनसुनको ऋतुमा परेको हिउँ, अन्तरऋतु परिवर्तनशिलताका कारकहरूलाई समेत मध्यनजर गरिएको छ। हाल प्रशान्त महासागरमा ENSO र हिन्द महासागरमा विकसित हुने IOD दुवै तथस्ट (neutral) अवस्थामा रहेको र आगामी मनसुन ऋतुभर तटस्थ नै रहने आँकलन गरिएको छ। यद्यपि ऋतुगत जलवायु बिभिन्न सामुन्द्रिक तथा वायुमण्डलिय प्रणालीहरू, भू-उपयोग जस्ता कुराहरूमा निर्भर हुने र जलवायु प्रारूपहरूलाई यस्ता प्रणाली ऋतु परिवर्तन हुने समयमा सतप्रतिशत विश्वसनिय पूर्वानुमान गर्न कठिन हुने तथ्य मनन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

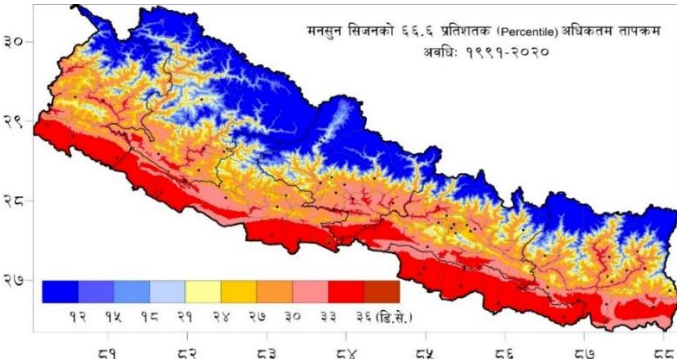
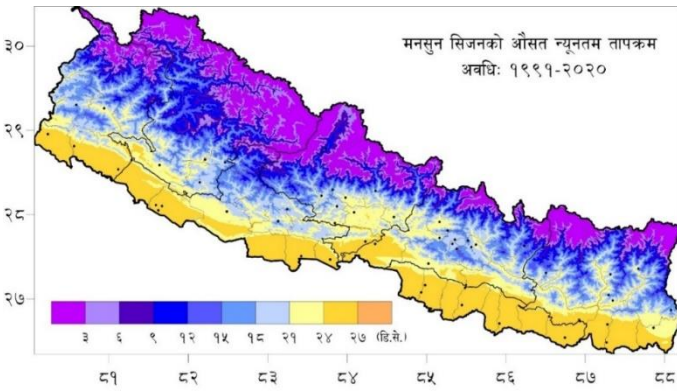
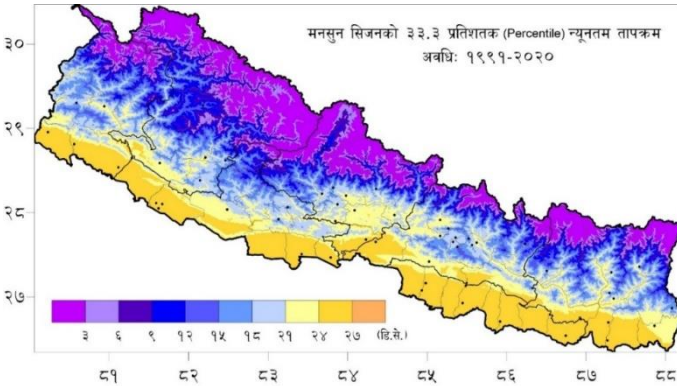
अनुसूची

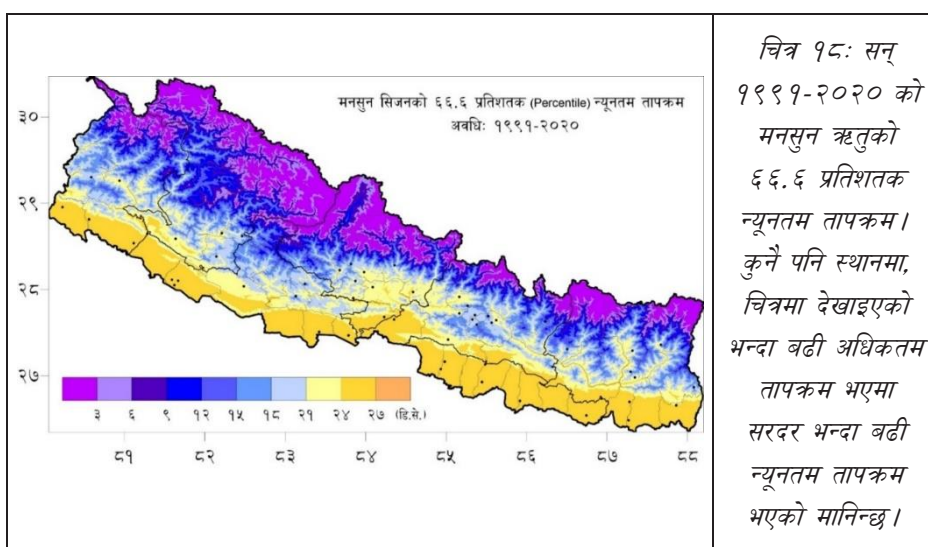
सामान्यतया सरदर वर्षा (Normal Rainfall)/सरदर तापक्रम (Normal Temperature) भन्नाले कुनै स्थानको लामो समय (सन् १९९१-२०२०) को ३३.३ देखि ६६.६ प्रतिशतक (33.3 – 66.6 percentile) को वर्षा/तापक्रम लाई जनाउँदछ भने सरदरभन्दा कम र वढी वर्षा/तापक्रम भन्नाले क्रमशः ३३.३ प्रतिशतक (33.3 percentile) भन्दा कम र ६६.६ प्रतिशतक (66.6 percentile) भन्दा वढी वर्षा/तापक्रम लाई जनाउँदछ।

तलको चित्रहरू १०, ११ र १२ मा क्रमशः सन् १९९१ देखि २०२० सम्मको मनसुन ऋतु (जुन देखि सेप्टेम्बर) को औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक वर्षा देखाइएको छ भने चित्रहरू १३, १४ र १५ मा क्रमशः अधिकतम तापक्रमको औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक र चित्रहरू १६, १७ र १८ मा क्रमशः न्यूनतम तापक्रमको औसत, ३३.३ प्रतिशतक र ६६.६ प्रतिशतक देखाइएको छ।

 मनसुन सिजनको ६६.६ प्रतिशतक (Percentile) अधिकतम तापक्रम अवधि: १९९९-२०२०	चित्र १५: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ६६.६ प्रतिशतक अधिकतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा बढी अधिकतम तापक्रम भएको मानिन्छ।
 मनसुन सिजनको औसत न्यूनतम तापक्रम अवधि: १९९९-२०२०	चित्र १६: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको औसत न्यूनतम तापक्रम। कालो सानो गोलाकार संकेतले मौसम मापन केन्द्र जनाउँदछ।
 मनसुन सिजनको ३३.३ प्रतिशतक (Percentile) न्यूनतम तापक्रम अवधि: १९९९-२०२०	चित्र १७: सन् १९९९-२०२० को मनसुन ऋतुको ३३.३ प्रतिशतक न्यूनतम तापक्रम। कुनै पनि स्थानमा, चित्रमा देखाइएको भन्दा कम अधिकतम तापक्रम भएमा सरदर भन्दा कम न्यूनतम तापक्रम भएको मानिन्छ।

मनसुन परिदृष्यको सूचना

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले सामान्यतया बैशाख महिनामा आगामी वर्षामा समग्र वर्षाको अवस्थाको अनुमान (मनसुन आउटलुक) उपलब्ध गराउँछ । प्रदेश तथा जिल्ला स्तरमा यसको खबर रेडियो, टिभि, अनलाइन मिडिया र ईमेल आदिका माध्यमबाट मनसुन सक्रिय हुनभन्दा करिब १ महिना अगावै प्राप्त गर्न सकिनेछ । मनसुन परिदृष्यको सूचना प्राप्त भएपछि देहाय बमोजिमका गतिविधिहरू कार्यान्वयन गरिनेछन् ।

- यो जानकारी प्रदेश तथा जिल्लामा प्राप्त भएपछि सम्बन्धित विषयक्षेत्रका प्रमुख तथा सरोकारवालासँग परामर्श गरी प्रदेश स्तरमा मनसुन अवधिमा हुनसक्ने प्रभावको अनुमान गर्ने ।
- प्रदेश र जिल्ला स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरूको कार्यान्वयन गर्ने ।
- प्रदेश तथा जिल्ला स्तरका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूलाई थप सक्रिय बनाउने ।
- प्रदेश र जिल्ला स्तरमा रहेका बाढी र वर्षामापन केन्द्रको मर्मत सम्भार गरी सञ्चालनमा ल्याउने ।
- विपद्का समयमा सुरक्षित स्थानान्तरणका लागि खुल्लाक्षेत्र तथा उद्धार कार्यका लागि पहिचान गरिएका हेलिप्याडहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।

- मनसुनजन्य विपद्लाई लक्षित गरि संयुक्त नमुना घटना अभ्यास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- आवश्यक पर्ने खोज, उद्धार र राहत सामाग्रीहरूको खरिद, भण्डारण तथा तयारी अवस्थामा राख्ने ।

मौसम विषेश बुलेटिन

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी सात दिन (सामान्यतया आगामी तीन दिनदेखि सात दिनसम्म) मा ठूलो वर्षा हुन सक्छ र त्यसले बाढी, पहिरो लगायतका विपद् हुन सक्छ भन्ने मौसम विशेष बुलेटिन मौसमी प्रणाली सिर्जना हुने अवस्थामा मात्रै उपलब्ध गराउँछ । उक्त बुलेटिनमा जल तथा मौसम विज्ञान विभाग बाढी पूर्वानुमान तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट प्रदेश तथा जिल्ला स्तरमा हुनसक्ने वर्षा तथा बाढी र पहिरोको जोखिमलाई इंकित गरिएको हुन्छ ।

प्रदेश तथा जिल्ला स्तरमा यसको खबर रेडियो, टिभि, अनलाइन मिडिया र ईमेलका माध्यमका साथै विभाग र यस मातहतका कार्यालयबाट सोझै पनि प्राप्त गर्न सकिनेछ । वर्षा लागेपछि यो खबर जुनसुकै दिनमा पनि आउनसक्छ । यो खबर पाएपछि आगामी सात दिन, पाँच दिन, तिन दिन तथा २४ घण्टा भित्रको जुनसुकै समयमा पनि भारि वर्षा शुरू हुन सक्छ । त्यसैले मौसम विषेश बुलेटिन सुचना प्राप्त भएपछि देहाय बमोजिमका गतिविधिहरू कार्यान्वयन गरिनेछन् ।

- मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट आउने आगामी सूचनाको बारेमा चनाखो रहन सम्बन्धित सबै सरोकारवाला निकायहरूलाई सजग रहन सुचना प्रवाह गर्ने ।
- अनुमानित मौसम तथा विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी प्रदेश तथा जिल्ला स्तरको आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट विद्यमान पूर्वसूचना प्रवाह संयन्त्रको प्रयोग गरि जोखिम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदायका व्यक्तिहरू सम्म पुऱ्याउने ।
- विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदाय तथा व्यक्तिहरूसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र रणनीति अपनाउने ।
- स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानीबाट वा अरू सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ भन्ने जानकारी प्राप्त भएमा जोखिममा

रहेका समुदायलाई सर्न तथा सम्भव हुने धनमाल सहित सुरक्षित स्थानमा तत्कालै स्थानान्तरण गर्न पहल गर्ने ।

- खोज तथा उद्धारमा खटिने जनशक्तिहरूलाई आवश्यक परेको खण्डमा तत्काल परिचालित हुनका लागि सामाग्री सहित तयारी अवस्थामा रहन जानकारी गराउने ।
- सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूका जिल्ला तथा प्रदेश गोदाममा रहेका मौज्दात राहत सामाग्रीहरूको भण्डारण तथा अवस्थाको चेकजाँच गर्ने ।
- जोखिमको जानकारी प्राप्त भएपछि सम्भव भएसम्म जोखिम कम गर्ने कृयाकलाप तथा गतिविधि, जोखिम क्षेत्रमा रहेका बासिन्दालाई अन्यत्र सार्ने र जोखिम क्षेत्रमा आवतजावत बन्द गर्ने उपायहरू अपनाउन पहल गर्ने ।

तीन दिने मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले आगामी तीन दिनमा ठूलो वर्षा हुन सक्छ र त्यसले बाढी तथा पहिरो हुन सक्छ भन्ने अनुमान उपलब्ध गराउँछ । जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान तथा तथा मौसम पूर्वानुमान महाशाखाबाट जारी हुने ३ दिने बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिनले प्रदेश तथा जिल्ला स्थित खोला तथा नदीलाई रातो रंगले इंकित गर्दै बाढी, पहिरो तथा वर्षाको उच्च जोखिममा रहेको प्रक्षेपण गर्नुका साथै जल तथा मौसम विज्ञान विभागको गणीतिय मौसम पूर्वानुमान मोडेल (Numerical Weather Prediction-NWP) तिन दिने वर्षा पूर्वानुमानले आगामी २४ घण्टा देखि ७२ घण्टा अवधिमा अति भारी वर्षा (१५० मी.मी. भन्दा बढी) हुने प्रक्षेपण गर्ने गर्दछ ।

प्रदेश तथा जिल्ला स्तरमा यसको खबर रेडियो, टिभी, अनलाइन मिडिया, ईमेलका साथै विभाग र यस मातहतका कार्यालयबाट सिधै ३ दिने मौसम पूर्वानुमान सूचना प्राप्त गर्न सकिनेछ । वर्षा लागेपछि यो खबर जुनसुकै दिनमा पनि आउन सक्छ । यो खबर प्राप्त भएपछि आगामी तीन दिन भित्र जुनसुकै समयमा भारी वर्षा सुरु हुन सक्छ । यसमा यति समय भित्रै बाढी तथा पहिरो जान सक्छ वा ढुङ्गा खस्न सक्छ भन्ने एकिन गर्न सकिने चाहिँ हुँदैन । त्यसैले ३ दिने बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन सुचना प्राप्त भएपछि देहाय बमोजिमका गतिविधिहरू कार्यान्वयन गरिनेछन् ।

- मौसम पूर्वानुमान सूचनाकोबारेमा चनाखो भई समय समयमा विभागबाट अद्यावधिक सूचना लिई सम्बन्धित सबैलाई सजग गराउने ।

- अनुमानित मौसम र विपद् जोखिम अवस्थाको जानकारी विभिन्न तहका आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट पूर्वसूचना तथा आपत्कालीन सञ्चार संयन्त्रको प्रयोग गरी सम्बन्धित जोखिम समुदायसम्म पुऱ्याउने ।
- विभिन्न प्रकारको अपाङ्गता भएका, वृद्धवृद्धा, बालबालिका लगायतका जोखिममा रहेका समुदायसम्म जानकारी पुऱ्याउन उपयुक्त माध्यम र विधि अपनाउने ।
- स्थानीय तवरमा बाढी तथा पहिरो जोखिमको निगरानी वा विभिन्न सूचकका आधारमा बाढी तथा पहिरो जाने सम्भावना छ छैन भन्ने जानकारी लिने ।
- सम्भावित जोखिमको विश्लेषण गरी आवश्यक परेको खण्डमा अस्थाई आवासहरूको निर्माण गर्ने ।
- जोखिमको जानकारी प्राप्त भएपछि सुरक्षा निकाय तथा तालिमप्राप्त जनशक्तिहरूको परिचालन गरि त्यस क्षेत्रका मानिस लगायत धनमाल, पशुचौपायाहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने ।

बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धि जानकारी लिनु परेमा

- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग, बाढी पूर्वानुमान महाशाखले मनसुन सिजन अवधिभर हरेक दिन विहान ७ बजे तीन दिनपछि सम्मको बाढीको पूर्वानुमान गरी बाढी बुलेटिन जारी गर्दै आएको छ। उक्त बुलेटिन हेर्नको लागि विभागको वेवसाइट (www.hydrology.gov.np) लगइन गरी हेर्न सक्नुहुनेछ ।
- तपाईंलाई देशको कुन ठाउँमा कती वर्षा भैरहेको छ ? तत्काल खतरा भन्दा माथिल्लो वर्षा भईरहेको छ वा छैन भन्ने जान्नका लागि विभागको वेवसाइट ([यहाँ क्लिक गरी](#)) मा गई Rainfall Watch बटन थिच्नुहोला ।
- त्यस्तै, कुन नदीमा कती मिटर बाढी छ ? बढ्दो छ कि घट्दो होला? खतरा होला की नहोला भन्ने जान्न चाहिँ सोही वेवसाइट ([यहाँ क्लिक गरी](#)) मै गई River Watch बटन थिच्नुहोस ।
- जारी भएको बुलेटिन वा बाढी सँग संबन्धीत हरेक पूर्व सूचना यस विभागको आधिकारिक **ट्विटर पेज** : Nepal Flood Alert! नेपाल बाढी सूचना। र **फेसबुक पेज**: नेपाल बाढी सूचना - Nepal Flood Alert मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ ।
- बाढी सतर्कता तह नजिक पुग्न लागेमा, सतर्कता तह पार गरेमा, खतरा तह पार गरेमा वा अन्य विषम अवस्थामा देशका मुख्य नदी जलाधारहरूमा नेपाल टेलिकम

र एनसेल मार्फत बाढीबाट प्रभावित हुने सर्वसाधारणहरूलाई मोवाइलमा एसएमएस पठाइनेछ ।

- जल तथा मौसम विज्ञान विभाग **मौसम पूर्वानुमान महाशाखा** ले हरेक दिन विहान ६ बजे तीन दिनपछि सम्मको **मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन** जारी गर्दै आएको छ । उक्त बुलेटिन हेर्नको लागि विभागको वेबसाइट ([www:mfd.gov.np](http://www.mfd.gov.np)) लगउन गरी वा निम्न ([लिंक](#)) मा गई हेर्न सक्नुहुनेछ ।
- विभागबाट जारी भएको **मौसम पूर्वानुमान बुलेटिन** वा **मौसम** सँग संबन्धीत हरेक सूचना तथा जानकारी यस विभागको आधिकारिक **ट्विटर पेज : NepalDHM** र **फेसबुक पेज : Mfd Weather Forecast** मा पनि हेर्न सक्नुहुनेछ ।
- देशै भरका सर्वसाधारणको लागि ११५५ नम्बरको टोल फ्रि सेवा बाढी पूर्वसूचना तथा मौसम पूर्वानुमान प्रदान गर्ने उद्देश्यले मनसुनभर सञ्चालन गरिएको छ । जो कोहीले ११५५ डायल गरेर बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धि पूर्वसूचना लिन सक्नुहुनेछ ।

३. मनसुनजन्य विपद् २०८१ को समीक्षा र सिकाई

कर्णाली प्रदेशमा २०८१ को मनसुन र मनसुनपछिको अवधिमा बाढी, पहिरो, असिना, चट्याङ, हिमपहिरो, हावाहुरी, भारी वर्षा र आगलागी गरि सबै विपद्का २८८ वटा घटनाहरू घटेका थिए । जसमा सबैभन्दा बढी आगलागीको १४०, भारी वर्षा ६ वटा, पहिरोको ३७ र वटा घटना भएका थिए । यस अवधिमा चट्याङको ४० वटा, बाढी ६ वटा, हावाहुरीको १४ वटा र हिमपहिरोको १ वटा घटना भएको थियो । जिल्लाको हिसाबले सुर्खेतमा सबैभन्दा धेरै ५२ वटा र मुगुमा सबैभन्दा कम १२ वटा मनसुनजन्य विपद्को घटना भएको थियो ।

२०८१ को मनसुन र मनसुनपछिको अवधिमा भएका विपद्का घटनाको विवरण

जिल्ला	हिमपहिरो	आगलागी	बाढी	वन डढेलो	भारि वर्षा	पहिरो	चट्याङ	हावाहुरी	जम्मा
दैलेख		१५		४	१	६	१४		४०
डोल्पा		८		२		१		२	१३
हुम्ला		११			४	२	१	३	२१
जाजरकोट		१६	१	५		७	८		३७
जुम्ला		८	२	३			२		१५
कालिकोट		११		१०		११	२	२	३६

जिल्ला	हिमपहिरो	आगलागि	बाढी	वन डढेलो	भारि वर्षा	पहिरो	चट्याङ्ग	हावाहुरि	जम्मा
मुगु	१	५		१		४		१	१२
रूकुम पश्चिम		१३	१	६		४	८	२	३४
सल्यान		२१		२		२	२	१	२८
सुर्खेत		३२	२	११	१		३	३	५२
जम्मा	१	१४०	६	४४	६	३७	४०	१४	२८८

स्रोत: विपद् पोर्टल bipadportal.gov.np

४. मनसुनजन्य विपद्को प्रभाव र प्रतिकार्य प्रभावकारिताको समीक्षा

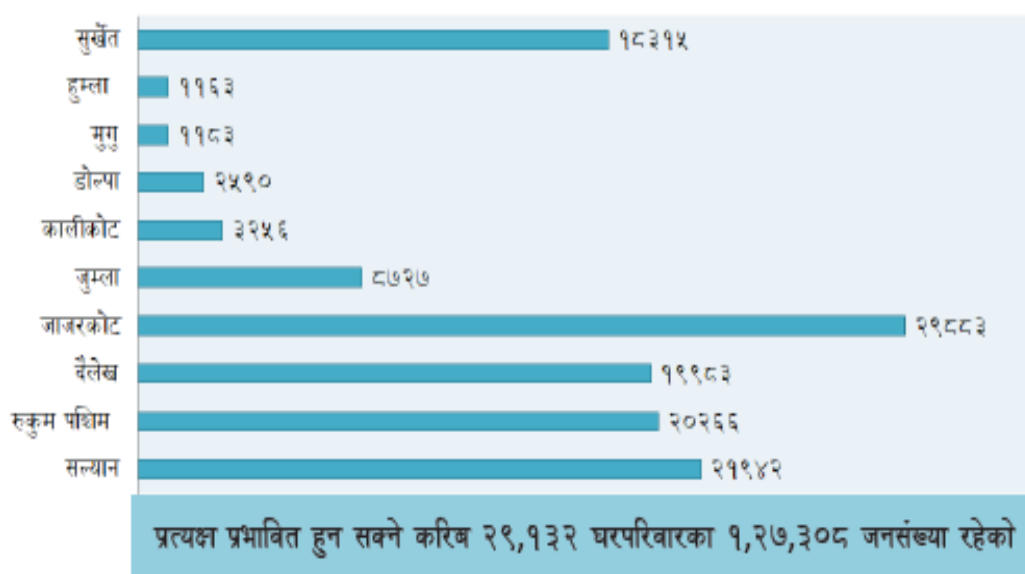
नेपालमा २०८१ सालमा सरदरको तुलनामा बढी वर्षा भयो र देशभरि नै पहिरोबाट बढी क्षति भयो। तर कर्णाली प्रदेशमा मनसुन लगत्तै असोजको अन्तिम हप्ता अनपेक्षित रूपमा ठूलो वर्षा हुँदा कर्णाली प्रदेशका १० वटै जिल्लामा पाकेको धान बालीमा ठूलो क्षति पुगेको थियो। यसबाट समग्र प्रदेशको १३ प्रतिशतसम्म धान उत्पादनमा क्षति पुगेको अनुमान गरिएको छ। यसले सधैं खाद्य असुरक्षा र खाद्यान्न संकटमा पर्ने कर्णाली प्रदेशमा आउँदो वर्ष खाद्यान्न संकट अझ बढ्न सक्ने जोखिम देखिएको छ। यसै अनुरूप जल तथा मौसम बिज्ञान कार्यालयबाट सम्प्रेषित सूचनालाई समयमै स्थानीय तहसम्म सम्प्रेषण गर्ने संरचना बलियो बनाउनुपर्ने देखिन्छ।

प्रदेश र जिल्ला तहमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनेको अवस्थामा सरकारी र विकास साझेदारबीच समन्वय र सहकार्यको लागि संयन्त्र पनि तयार भएको छ। स्थानीय तहहरूमा विपद् प्रतिकार्य योजना नबन्दा प्रतिकार्य सञ्चालन एवम् राहत व्यवस्थापनका लागि समन्वय बढाउनु पर्ने देखिन्छ। कर्णाली प्रदेशमा सबै विषयगत क्षेत्र समेटेर अनुमानित परिदृष्यको आधारमा मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ। यस क्रममा ९ वटा विषयगत क्षेत्रहरूको सहभागितामा कार्ययोजनाले तय गरेका पूर्वतयारीका अधिकांश समष्टिगत एवम् क्षेत्रगत क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयन भैरहेको छ।

प्रदेशका दुर्गम क्षेत्रहरूमा विपद्को समयमा खोज तथा उद्धार टोली एवम् सहायता सामग्री तत्काल पुर्याउन कठिनाई हुने हुनाले सामुदायिक खोज तथा उद्धार टोली तयार गरी आवश्यक सामग्रीहरू; त्रिपाल, ब्लाङ्केट, हाइजिन किट, म्याट्रेस, खाद्यवस्तु र अस्थायी आवास सामग्रीको आवश्यकता पहिचान गरी स्थानीय तहमै भण्डारण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ। प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) तत्काल गर्न नसक्दा विषयगत क्षेत्रको आपतकालिन प्रतिकार्य शुरू गर्न समस्या हुने गरेको छ। यसको लागि प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा टोली स्थानीय तहमा नै तयार गरी क्षमता

विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै स्थानीय, जिल्ला र प्रदेश आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरूको भूमिकालाई अन्य समयमा भन्दा विपद्को बेलामा अर्थपूर्ण बनाउनु पर्ने जरुरी छ ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन प्राधिकरणको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य राष्ट्रिय कार्ययोजना २०८२ अनुसार यस वर्ष कर्णाली प्रदेशमा मनसुनजन्य प्रकोपबाट हुने क्षतिको आँकलन-केसलोड २९,१३२ घरधुरी र १,२७१३२ जनसंख्या प्रभावित हुने देखिन्छ ।

प्रदेश स्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी विद्यमान नीतिगत व्यवस्था

- कर्णाली प्रदेशले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०७६
- विपद् जोखिम विरुद्ध सामुहिक दुर्घटना बीमा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८१
- कर्णाली प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन तथा खर्च कार्यविधि, २०७६
- कोभिड-१९ बाट मृत्यु भएका मृतकका परिवारलाई राहत वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण प्रादेशिक नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना २०२२-२०३०
- विपद् पीडित उद्धार तथा राहत वितरण सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९
- विपद् उद्धार साहसिक पुरस्कार वितरण कार्यविधि, २०७९
- घर बीमा कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

५. नेतृत्व र सह-नेतृत्व गर्ने निकायहरूको मुख्य जिम्मेवारी

कर्णाली प्रदेशमा विपद् व्यवस्थापन, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यको संयोजन मुख्यमन्त्रीको कार्यालय, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय लगायत अन्य विषयगत मन्त्रालयहरूले गर्ने गरिएको छ। कर्णाली प्रदेशमा विभिन्न ९ वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) सक्रिय र नियमित सयुक्त बैठक भइरहेका छन्। जसको नेतृत्व र सह-नेतृत्व गर्ने निकायहरू यस प्रकार रहेका छन्:-

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व	सहनेतृत्व
१.	स्वास्थ्य तथा पोषण	सामाजिक विकास मन्त्रालय (स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय)	विश्व स्वास्थ्य संगठन र युनिसेफ
२.	खाद्य सुरक्षा	भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम
३.	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता	जलस्रोत तथा उर्जा विकास मन्त्रालय	युनिसेफ
४.	शिक्षा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रन र युनिसेफ
५.	संरक्षण	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन, युनिसेफ र युएनएफपिए
६.	शीघ्र पूनर्लाभ	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	UNDP
७.	बन्दोवस्ती	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम
८.	आवास, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सेभ द चिल्ड्रेन नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
९.	खोज तथा उद्धार	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सबै सुरक्षा निकायहरू (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल)

६. आपतकालीन अवस्थामा आधारभूत मानवीय मापदण्ड

मानवीय सेवामा कार्यरत सरकारी र गैह्रसरकारी संस्थाका सदस्यहरूले आधारभूत मानवीय मापदण्डको पालना गर्नुपर्दछ। मानवीय मापदण्डलाई संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार, विकास साझेदार, निजी संस्था सबैले गुणस्तरीय बनाउनुपर्ने र उक्त कार्यको उत्तरदायित्व लिनुपर्दछ। जसले विपद्बाट प्रभावित समुदायले गुणस्तरीय सेवा तथा राहत समयमै प्राप्त गरी जीवन बचाउ कार्यमा सहयोग पुग्दछ। आधारभूत मानवीय मापदण्ड यस प्रकार रहेको छ साथै विपद् प्रतिकार्यको समयमा यसको पालना गरिनेछ ।

१. प्रभावित समुदाय र मानिसहरू आफ्ना आवश्यकतानुसार उपयुक्त र सान्दर्भिक सहयोग प्राप्त गर्ने ।
२. प्रभावित समुदाय र व्यक्तिहरूको उचित समयमा मानव कल्याणकारी सहयोग प्राप्त गर्ने ।
३. मानव कल्याणकारी कार्यबाट हुने विपद्बाट प्रभावित समुदाय र मानिसहरू नकारात्मक रूपमा प्रभावित हुनु नहुने ।
४. प्रभावित व्यक्ति र समुदायहरू आफ्नो कानूनी हक-अधिकार जान्दछन्; सूचना तथा आफूलाई प्रभाव पार्ने निर्णय लिने प्रक्रियामा उनीहरूलाई पनि समेट्ने ।
५. प्रभावित व्यक्ति र समुदायहरूमा गुनासालाई सामना गर्न सुरक्षित र अनुकूल संयन्त्रको पहुँच हुने ।
६. प्रभावित समुदाय र व्यक्तिहरूले एकमुष्ट र परिपूरक सहयोग पाउनु पर्दछ र विभिन्न संघसंस्थाहरूले यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउने ।
७. प्रभावित समुदाय र व्यक्तिहरू सिकाईबाट परिमार्जित, अनुभवी र दक्ष कार्यकर्ताबाट सहयोग पाउनुपर्ने ।
८. प्रभावितले प्रतिस्पर्धात्मक तथा व्यवस्थित कर्मचारी र स्वयंसेवकबाट सहयोग दिने ।
९. प्रभावित व्यक्ति र समुदायहरूले आफूलाई सहयोग गरिरहेका संस्थाहरूबाट प्राप्त स्रोतको प्रभावकारी प्रयोग भएको र कुशलतापूर्वक नीतिसम्मत व्यवस्थापन गर्ने ।

श्रोत: आधारभूत मानवीय मापदण्ड, आधारभूत मानवीय मापदण्ड एलायन्स, URD समूह र द स्फेयर परियोजना

नोट: यसका साथै विपद् प्रतिकार्यको समयमा विपद् प्रभावितहरूको लागि राहत सामग्रीहरू सहयोग गर्दा स्फेयर मापदण्डलाई अधिकतम रूपमा प्रयोग गर्न प्रयास गरिनेछ ।

७. पूर्वानुमानमा आधारित विपद् पूर्वकार्य तथा विपद् प्रतिकार्यमा विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा

जल तथा मौसम विज्ञान विभागले नियमित रूपमा मौसम पूर्वानुमान गरिरहेको र कर्णाली प्रदेशको जाजरकोट जिल्लामा प्रभावमा आधारित पूर्वानुमान कार्यक्रम समेत लागू गरिएको छ । मौसम सम्बन्धी पूर्वानुमान प्राप्त भएको अवस्थामा जोखिममा रहेका व्यक्ति, घर-परिवार तथा मनसुनले प्रभाव पार्ने समुदायलाई पूर्वसूचना दिने, आवश्यक पर्दा विपद् पुर्नु अगाडि नै स्थानान्तरण गर्ने तथा सम्भावित अन्य जोखिम कम गरी जनधन जोगाउने गरी विपद् पूर्वकार्य गरिनु पर्दछ । मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धी सूचनालाई विभिन्न उपयुक्त मध्यमबाट सम्प्रेषण गरी जनता माझ पुर्याउनु पर्दछ ।

नेपाल सरकारले विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा तथा राहत वितरण मापदण्ड, २०८१ स्वीकृत गरी लागू गरिरहेको हुनाले विपद् व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउन सो मापदण्डले निर्देश गरे बमोजिमका विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा कार्यसञ्चालन विधि तयार गरि लागू गरिनेछ (विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षा कार्यसञ्चालन विधि २०८२)। विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पश्चात सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरू लगायत गर्भवती, सुत्केरी, बिपन्न वर्गका व्यक्तिहरू बढी जोखिममा पर्ने हुँदा उक्त व्यक्तिहरूलाई पर्न सक्ने सम्भावित जोखिम कम गर्न पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वकार्य गर्ने तथा कुनै विपद् आइपरेको खण्डमा छिटो, कम खर्चिलो र प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्य गर्न विद्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणाली र तथ्याङ्कको प्रयोग गर्न स्थानीय सरकारलाई प्रोत्साहन गरिने छ । यसका साथै विपद्को समयमा विद्यमान सामाजिक सुरक्षा प्रणालीमा दर्ता, नवीकरण, भुक्तानी, तथ्याङ्क व्यवस्थापन तथा गुनासो व्यवस्थापनका गतिविधिलाई बिना अवरोध निरन्तरता दिइ विपद् संवेदनशील सामाजिक सुरक्षाको सुनिश्चितता गरिने छ ।

८. पूर्वानुमानमा आधारित पूर्व सूचना प्रणाली

कर्णाली प्रदेशमा प्राकृतिक प्रकोपहरू जस्तै- बाढी, पहिरो, चट्याङ्, हिमपात र अन्य जलवायु मण्डलीय घटनाहरूले बारम्बार ठूलो क्षति पुऱ्याउँदै आएको छ । भौगोलिक विकटता र कमजोर पूर्वाधारले जोखिम न्यूनीकरणमा थप चुनौती थपेको छ । यस परिप्रेक्ष्यमा, प्रभावकारी पूर्वसूचना प्रणालीको विकासले प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण र प्रतिकार्य क्षमताको विस्तारमा आधारभूत योगदान दिन सक्छ । पूर्वसूचना प्रणालीको मुख्य उद्देश्य प्रकोपको सम्भावित जोखिममा रहेका व्यक्ति, समुदाय र संस्थाहरूलाई समयमै सूचना प्रदान गरी उनीहरूलाई आवश्यक तयारी गर्न सक्षम बनाउनु हो । कर्णाली प्रदेशजस्तो संवेदनशील क्षेत्रमा पूर्वसूचना प्रणालीले जोखिम मूल्याङ्कन, चेतावनीको संचार र स्थानीय क्षमताको सुदृढीकरणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ ।

पूर्वसूचना प्रणालीको चार मूल तत्वहरू रहेका छन् जुन यस प्रकार रहेको छ ।

- १) जोखिमको ज्ञान,
- २) जोखिमको अनुगमन विश्लेषण र पूर्वानुमान,
- ३) चेतावनी वा सतर्कताको सञ्चार वा प्रसार र
- ४) प्राप्त चेतावनीको आधारमा प्रतिकार्य गर्ने स्थानीय क्षमता ।

९. मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, विषयगत मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरूको जिम्मेवारी

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसबन्धी मुख्य जिम्मेवारी

पूर्वतयारीका मुख्य क्रियाकलापहरू

- मनसुनजन्य विपद्को जोखिममा भएका स्थानीय तहहरूलाई मनसुन अगावै यस सम्बन्धी पूर्वतयारी, जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको सम्बन्धमा स्थानीय सरकारको मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने ।
- मनसुनजन्य जोखिमका सम्बन्धमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय तहमा भएका बाढी, डुबान र पहिरोसम्बन्धी पूर्वसूचना प्रणाली चुस्त रूपमा सञ्चालन गर्न सरकारका निकायहरूलाई निर्देशन गर्ने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको सन्दर्भमा क्रियाशील विकास साझेदार संघसंस्था, गैह्रसरकारी, संघसंस्थाहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन तथा सम्बन्धित स्थानीय तहहरूसँग समन्वय र सहकार्यमा आवश्यक क्रियाकलाप अगाडि बढाउने ।
- विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार तथा राहतको लागि स्थानीय विपद् कोष स्थापना र कोषको अभिवृद्धि गर्ने ।

प्रतिकार्यका मुख्य क्रियाकलापहरू

- विपद्को समयमा प्रदेश आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा कमाण्ड पोष्ट खडा गर्न निर्देशनसहित जिम्मेवारी बहन गर्ने ।
- स्थानीय रोजगार/स्वरोजगार र कामका लागि नगद खाद्यान्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने (जीविको-पार्जन र आयआर्जनका अवसर सृजना गर्ने) ।
- सामुदायिक, आर्थिक, सामाजिक पूर्वाधारहरूको पुनर्स्थापना गर्ने ।
- मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धमा सामाजिक संस्था तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठानले तोके बमोजिमको कार्य गर्ने गरेको, नगरेको अनुगमन गर्ने ।

खण्ड-ख: विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

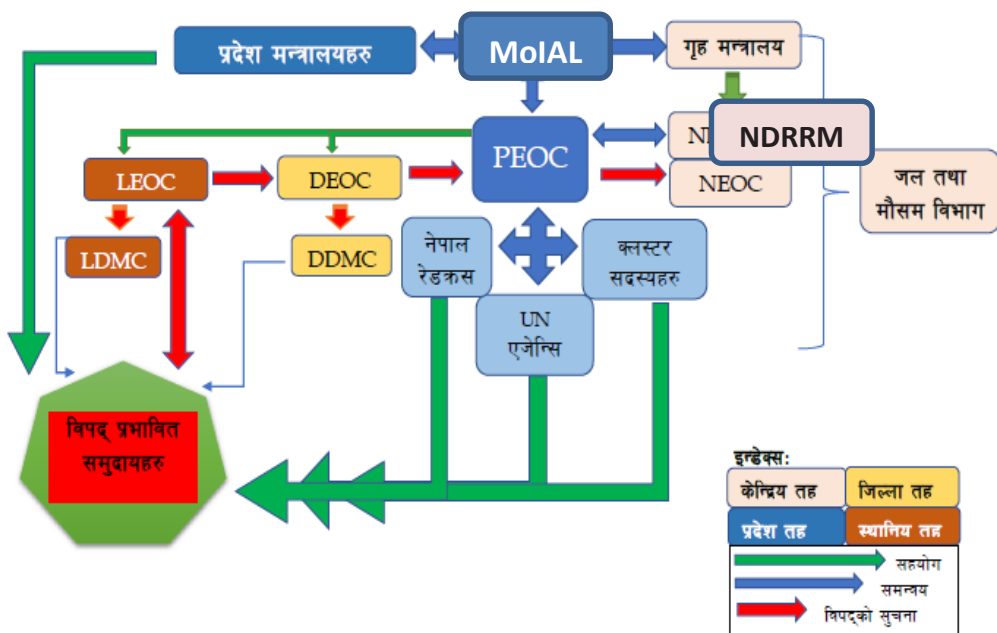
१. मुख्य सरोकारवाला

कर्णाली प्रदेशको विपद् व्यवस्थापनमा देहायका सरोकारवालाहरूको प्रमुख भूमिका रहेको छ । सरोकारवालाहरूले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा निभाउने भूमिकाको सम्बन्धमा कार्ययोजनामा विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरिएको भए तापनि प्रमुख भूमिका संक्षेपमा देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क्र.सं.	सरोकारवाला निकाय	प्रमुख भूमिका
१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	विपद् व्यवस्थापनका लागि श्रोत परिचालन, अनुगमन तथा मुल्यांकन, व्यवस्थापन
२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	खोज तथा उद्धार (Search and Rescue), आपतकालीन संचार (Emergency Communication), बन्दोबस्ती (Logistics), विषयगत क्षेत्र समन्वय (Cluster Coordination)
३	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	सुरक्षित आश्रय, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन (Shelter, Camp Coordination and Camp Management)
४	सामाजिक विकास मन्त्रालय	स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition), शिक्षा (Education) संरक्षण (Protection)
५	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	खाद्य सुरक्षा (Food Security)
६	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	शीघ्र पुर्नलाभ (Early Recovery)
७	जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन (WASH)
८	प्रदेश आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	विपद्को सूचना संकलन, संप्रेषण तथा समन्वय
९	प्रदेश स्वास्थ्य आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र	स्वास्थ्य क्षेत्रको सूचना संकलन, संप्रेषण तथा समन्वय
१०	सुरक्षा निकाय	समन्वय, जनसम्पर्क विपद् सम्बन्धी दस्तावेजीकरण, खोज तथा उद्धार

क्र.सं.	सरोकारवाला निकाय	प्रमुख भूमिका
११	प्रादेशिक स्तरका अस्पतालहरू, स्वास्थ्य निर्देशनालय	स्वास्थ्य उपचार
१२	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	विपद् लेखाजोखा, सूचना संप्रेषण र सूचना संकलन, स्वयमसेवक परिचालन, बन्दोबस्ति
१३	संयुक्त राष्ट्रसंघीय कार्यालयहरू	प्राविधिक सहयोग
१४	अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू	प्राविधिक सहयोग
१५	गैरसरकारी संस्थाहरू	सूचना संकलन, सम्प्रेषण तथा सामाजिक परिचालन
१५	निजी क्षेत्र (उद्योग वाणिज्य संघ, यातायात व्यवसायी संघ, वन उपभोक्ता संघ आदि)	आवश्यक सामग्री तथा श्रोत उपलब्धता, सवारी साधनहरूको परिचालन
१७	जल तथा मौसम विज्ञान फिल्ड कार्यालय	मौसमको पूर्वानुमान तथा विपद् बारे जानकारी
१८	विषयगत कार्यालयहरू	सेवा प्रवाह तथा आपतकालीन तयारी

२. विपद् प्रतिकार्य ढाँचा

३. मनसुन पूर्वतयारी कार्ययोजना

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
सबै विषयगत क्षेत्रहरूको नेतृत्व तथा सह नेतृत्व गर्ने विशेष भुमिका	- सबै जिल्ला, स्थानीय तह, प्रदेशका निकाय तथा कार्यालय र सरोकारवालाहरूलाई मनसुन अगावै मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्न निर्देशन दिने तथा आवश्यक श्रोत जुटाउन सहयोग गर्ने । - बाढी, डुबान, पहिरो लगायत बहुप्रकोपको आवश्यक पूर्वतयारी गर्न निर्देशन गर्ने । - जिल्ला र स्थानीय तहलाई विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक श्रोत साधन तथा बजेटको व्यवस्था गर्ने, प्रदेशको विपद् व्यवस्थापन कोषमा रहेको बजेटका सम्बन्धमा बुझ्ने, पर्याप्त बजेट व्यवस्था गर्ने र प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकताको आधारमा कोष परिचालन गर्न निर्देशन गर्ने । - पूर्वानुमानका आधारमा कुनै क्षेत्र वा स्थान एवम भवन खाली गर्न निर्देशन जारी गर्ने । - मनसुन पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्ने । - संघीय सरकार तथा अन्य प्रदेशसँग समन्वय गर्ने र क्षमता तथा सीपको आदानप्रदान गर्ने ।	प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद् र मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र	प्रदेश आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (Provincial Emergency	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय,	सुरक्षा निकायहरू

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	Operations Centre) लाई २४ सै घण्टा सञ्चालनमा राख्ने		
	खोज तथा उद्धार कार्यका लागि विशिष्टीकृत एवं व्यवसायिक खोज तथा उद्धारकर्मी/सुरक्षाकर्मी गठन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	प्रदेश सरकार, सुरक्षा निकायहरू, स्थानीय खोज तथा कार्यदल, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, स्काउट
	खोज तथा उद्धार कार्यदलहरूको स्पष्ट कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी निर्धारण गर्ने	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	प्रदेश सरकार, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी बल नेपाल, स्थानीय खोज तथा कार्यदल
	प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा संचार संयन्त्र तयार गर्ने र सञ्चालन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह	PEOC/DEOC/LEOC PIN, युएनडिपि, सुपर परियोजना तथा विकास साझेदार संस्था
	प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र विच समन्वय र सहकार्य गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, NRCS, UNDP, PIN
	दैनिक अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन तयार गरी सरोकारवाला निकायहरूलाई उपलब्ध गराउने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय / PEOC	DEOC/LEOC, PIN, युनएनडिपि,
	खोज, उद्धार तथा राहतका सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण र व्यवस्थापन गर्ने । (सुरक्षा निकायहरू र जिल्ला प्रशासन कार्यालयको माग अनुसार गर्ने)	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सुरक्षा निकायहरू, लगायत विकास साभेदार

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	आधारभूत मानवीय मापदण्ड, Core Humanitarian Standard बारेमा सबै सरोकारवालालाई तालिम दिने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू, स्थानीय तह, विकास साझेदार
	खोज तथा उद्धारको गर्न आवश्यक पूर्व तयारीको लागि जनशक्ति, उद्धार सामाग्रीहरूको तत्काल परिचालन हुने गरी तयारी हालतमा राख्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र सुरक्षा निकायहरू	सुरक्षा निकायहरू तथा सबै विकास साभेदार
	खोज तथा उद्धारकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि र समन्यात्मक रूपमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न सेमुलेसन अभ्यास गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय लगायत र सुरक्षा निकायहरू	नेपाल रेडक्रस लगायत विकास साभेदार र स्थानीय निकायहरू
	प्रदेश स्तरिय सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस तथा विकास साझेदारको प्राविधिक सहयोगमा CADRE तालिम स्थानीय तहमा सञ्चालन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस तथा विकास साझेदार,
	खोज तथा उद्धार सामाग्रीहरूको प्रदर्शनी । (प्रदेश र जिल्ला स्तरमा)	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुरक्षा निकाय, NRCS र विकास साझेदार
बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र	- आपतकालीन संचार सञ्जाललाई भरपर्दो बनाउन पहल गर्ने । - राष्ट्रिय, जिल्ला र स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग निरन्तर सञ्चार सम्पर्क गरी विपद्को सूचना संकलन गर्ने । - जल तथा मौसम विज्ञान विभागको मौसम पूर्वानुमान र सूचनाको आधारमा प्रादेशिक आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रसँगको	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय र प्रदेश आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	विश्व खाद्य कार्यक्रम, सेभ द चिल्ड्रेन, विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, सुरक्षा निकाय, नेपाल टेलिकम कार्यालय, टिभी, एफ एम/रेडियो तथा

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	समन्वयमा आवश्यक तयारी गर्ने, गराउने । - सबै विषयगत नेतृत्वदायी सरकारी निकाय तथा सदस्यहरूलाई आपतकालीन अवस्थामा निभाउनु पर्ने जिम्मेवारीको जानकारी गराउने । - विषय क्षेत्रगत सवालहरूको समाधानका लागि सम्बन्धित नेतृत्व गर्ने निकायसँग समन्वय गर्ने । - आपतकालीन अवस्थामा सूचनाको प्रचार-प्रसारका लागि सञ्चार माध्यमहरूसँग समन्वय गर्ने र सबै जनसमुदायमा सूचनाको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । - आपतकालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलमार्ग, आश्रयस्थल तथा भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, विस्तार गर्न समन्वय गर्ने । - सम्भावित प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्न सक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा समुदायमा सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग समन्वय गरी बिरामी र घाइतेहरूको प्राथमिकताका आधारमा छिटो छरितो उद्धार र उपचारका लागि समन्वय संयन्त्रको विकास गर्ने ।		अन्य संचार माध्यमहरू

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	• प्रतिकार्यमा सहयोग उपलब्ध गराउन एकीकृत प्रतिकार्य प्रणालीको विकास गर्ने । • मौसम पूर्वानुमानको अद्यावधिक जानकारी लिने र सरोकारवालाहरूलाई सम्प्रेषण गर्ने ।		
शिक्षा विषयगत क्षेत्र	• जिल्ला स्थित सामाजिक विकास कार्यालय मार्फत स्थानीय तहहरूलाई बाढी, पहिरो तथा मनसुनजन्य प्रकोपले प्रभावित गर्न सक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्न तथा सम्भावित क्षतिको आंकलन गरी विद्यालयहरूको वर्गीकरण गर्न लगाउने, • संङ्कटासन्न रहेका विद्यालयको विवरण तयार गरी सुधारका योजना निर्माण गर्ने, गराउने, • विपद् व्यवस्थापनमा शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको क्षमता विकासका लागि क्षेत्रगत सह-नेतृत्वदायी एवम् सहयोगी संस्था तथा अन्य सदस्यहरूसँग सहकार्य गरी कार्यक्रमहरू विकास गर्ने र विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम तथा पूर्वअभ्यासहरू निरन्तर सञ्चालन गर्ने, गराउने, • आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्न लगाउने तथा आपत्कालीन योजना निर्माण गर्न लगाउने,	सामाजिक विकास मन्त्रालय,	UNICEF, Save the children, Plan Nepal, विकास साझेदार र निजी क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	- सबै तहका लागि आपत्कालीन शिक्षा तालिमका लागि पाठ्यक्रम र तालिम पुस्तिका तयार गर्ने, - तालिम प्राप्त जनशक्तिको सूची अद्यावधिक गर्ने गराउने, - बिद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई विपद् सम्बन्धी अनुशिक्षण, प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने, - सूचना व्यवस्थापन अधिकृतलाई तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण र प्रतिवेदन सम्बन्धी तालिम दिने, - भौतिक संरचना क्षतिको मूल्याङ्कन गर्न इन्जिनियरलाई तालिम दिने र मूल्याङ्कन फारामहरू, अनलाइन एप तयार गरि राख्ने, - सरकारी, गैसस, निजी क्षेत्रमा आपत्कालीन शिक्षाका लागि बजेट विनियोजन गर्न पैरवी गर्ने, - पूर्वानुमानका आधारमा शैक्षिक सामग्रीहरूको सुरक्षित व्यवस्थापन गर्ने ।		
स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	नक्शाङ्कन अनुसार खाद्यान्न अभाव हुन सक्ने स्थानहरूमा खाद्यान्न भण्डारणको व्यवस्था गर्नका लागि खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय र सहजीकरण गर्ने	स्थानीय तह	सामाजिक विकास मन्त्रालय
	६-५९ महिनाका बालबालिकाको पाखुराको मापन गरी कुपोषित बालबालिकाको व्यवस्थापन गर्न स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको क्षमता विकास गर्ने,	द्रुत प्रतिकार्य टोली	”

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	द्रुत प्रतिकार्य टोलीको परिचालन गरी चोटपटक लागेका व्यक्तिहरूको तालिम गर्ने, वडा अनुसार एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने,	स्वास्थ्य संस्था	"
	खानेपानी निर्मलीकरणको लागि वास क्लष्टरसँग समन्वय गरी पियूसको वितरण	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, आपूर्ति केन्द्र र स्थानीय तह	"
	पोषण सामग्रीहरूको मौज्जात सुनिश्चितता गर्न, नभएको ठाँउमा उपलब्ध गराउने, पोषण सामग्रीहरूको मौज्जातको सुनिश्चितता गर्ने नभएको ठाउँमा उपलब्ध गराउने,	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय , प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	"
	खानेपानी निर्मलीकरणको लागि खानेपानी सरसफाइ र स्वच्छता विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वय र सहकार्यमा पियूसको वितरण	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	"
	जोखिम क्षेत्रको पहुँचमा रहने गरी औषधी तथा आवश्यक अन्य सामग्रीहरू वितरण	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	"
	किटनाशक झुलहरूको वितरण	स्थानीय तह	"
	आकस्मिक प्राथमिक स्वास्थ्य उपचारका लागि औषधि तथा टेष्टकिटको मौज्जात राख्ने,	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	"
	शवहरूको उचित व्यवस्थापन गर्ने,	स्वास्थ्य संस्था	"
	स्वास्थ्य संस्था वरपर, खुला क्षेत्रमा स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था गर्ने,	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	"
	महामारीमा आवश्यक पर्ने औषधीहरूको विवरण तयार गरी सो औषधीहरूको न्यूनतम मौज्जात स्वास्थ्य संस्था तथा स्थानीय तहमा भण्डारण गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	"

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	सुख्खा सहने जातको विरुवा सिफारिस, हिउँ तथा वर्षाको पानी संकलन पोखरी प्रविधि, रिचार्ज पोखरी, जैविक छापो खेती	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	कृषक समक्ष नियमित तथा आवधिक रूपमा कृषि Advisory बुलेटीन तथा विभिन्न माध्यम मार्फत पूर्वसूचनाको जानकारी दिने जसले गर्दा बाली कटानी समयमै गर्न सकियोस् । हेल नेट वितरण, बाली परिवर्तन तथा खेती पद्धति सुधार	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	विभिन्न माध्यम मार्फत पूर्वसूचना दिने, ढुवान सहने जातको खेती बालीका लागि प्रोत्साहन गर्ने, बाली तथा खेती पद्धती परिवर्तन, नयाँ प्रविधि को अवलम्बन, निकासको व्यवस्था गर्ने, पशुपन्छी स्थानान्तरण, तयारी बालीको कटानी तथा तटबन्धन गर्ने,	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत मन्त्रालय, विकास साझेदार
	सम्भव भाएसम्म पूर्व सूचना दिने, बीमा कार्यक्रम गर्ने, जनचेतना कार्यक्रम गर्ने,	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	स्थानीय सरकार, जिल्ला, बीमा कम्पनी, विकास साझेदार
	एग्रोमेट एडवाइजरी सेवाहरूको स्थानीयकरण, रेडियो कार्यक्रम मार्फत् सन्देश प्रसार, प्राविधिक तथा उपकरण सहायता र क्षमता वृद्धि	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	स्थानीय तह र विकास साझेदार
	Anticipatory Support (नगद तथा सरसामान)	”	स्थानीय तह, ली-बर्ड, पिन, विश्व खाद्य कार्यक्रम
	विषादी खरिद तथा वितरण, आई.पि.एम विधि, विषादी छर्ने,	”	एग्रोमेट बीमा कम्पनीहरू

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	बीमा कार्यक्रम अबलम्बन गर्ने,		
	सुरक्षित स्थानहरूमा तयारी खाद्यन्न (Ready to eat Food) को व्यवस्थापन मिलाउने	स्थानीय तहहरू, उद्योग व्यापार संघ,	MoLMAC, MoITFE, FMTCL, कृषि विकास निर्देशनालय, कृषि विकास कार्यालय, WFP, विकास साझेदार
	विपद्को पहिलो १५ दिनको लागि खाद्य पदार्थहरू सुरक्षित स्थानहरूमा सुरक्षित तरिकाले राखे व्यवस्था गर्ने र आवश्यकतानुसार मेसको पनि व्यवस्था मिलाउने,	स्थानीय तहहरू, उद्योग व्यवसाय संघ, आन्तरिक मामला तथा कानून मन्त्रालय ।	MoLMAC, MoITFE, कृषि विकास निर्देशनालय, कृषि विकास कार्यालय, WFP, विकास साझेदार
संरक्षण विषयगत क्षेत्र	- पूर्वतयारीका लागि संरक्षण विषयगत क्षेत्रको जोखिम तथा सङ्कटासन्नता विश्लेषण गर्ने । - प्रदेश/स्थानीय तहमा बाढी तथा पहिरोको जोखिम भएका क्षेत्रहरूमा संरक्षण सेवा र सेवा प्रदायकको नक्शाकन गर्ने । - मनसुनजन्य विपद्को जोखिममा पर्नसक्ने घरपरिवारलाई मनसुन अगावै यस सम्बन्धी पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणको सम्बन्धमा अपनाउन सकिने उपायहरूका सम्बन्धमा व्यापक रूपमा स्थानीय समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA, UNICEF, Save the children, Plan Nepal लगायत विकास साझेदार

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	- मानसिक स्वास्थ्य, मनोसामाजिक विमर्श, लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा, घरेलु हिंसा, यौन हिंसा हानिकारक अभ्यास सम्बन्धी सन्देश तयार गरी प्रसारण गर्ने । - दैनिक ज्यालादारीबाट जीविकोपार्जन गर्ने अति विपन्न तथा सङ्कटासन्न समूहका लागि अत्यावश्यक सामग्री उपलब्ध गराउनका लागि सहजीकरण गर्ने । - संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षासँग सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको बैठक नियमित रूपमा गर्ने । - संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी सेवा प्रवाहको निरन्तरताका लागि आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्ने । - संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रमको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा महिला, किशोर किशोरी लगायत जोखिममा परेका समूहको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने । - महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समूहलाई मध्यनजर गरी उमेर, लिङ्ग र अपांगता अनुकूल संरक्षण सामग्री जस्तै डिगनीटी (मर्यादा) किट, किशोरी किट, मनोरञ्जन किट, खाद्य सामग्री, गैरखाद्य सामग्री भण्डारण गर्ने ।		

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	• प्रदेशमा रहेका मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको सूची तयार गरी आवश्यकता अनुसार तालिम दिई परिचालन गर्न सहजीकरण एवं समन्वय गर्ने । • विभिन्न संञ्चार माध्यम जस्तै: रेडियो, टि.भि.र अन्य सामाजिक संजालका माध्यमबाट सन्देशमूलक सूचना प्रसारणका लागि आवश्यक सामग्रीहरू तयार गर्ने । • बाल कल्याण अधिकारी, बाल अधिकार समितिलाई घटना व्यवस्थापन तथा बाल संरक्षण सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी तालिम दिने । • संरक्षण अनुगमन तथा घटना प्रतिवेदन प्रणाली लगायत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली सम्बन्धी संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने । • सङ्घटन समूहको लागि स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुऱ्याउन स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने । • जोखिममा रहेका एवं पीडितलाई सेवा प्रदान गर्न प्रदेशका सबै पालिकाको संरक्षण सेवा र सेवाप्रदायकको नक्शाकन गर्ने ।		
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन (WASH)	• खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्र (Wash Cluster) का सरोकारवालाहरूको बैठक बोलाइ क्षेत्रगत योजना तयार गर्ने ।	जनश्रोत तथा उर्जा विकास मन्त्रालय,	UNICEF र वास कलस्टरका सम्पूर्ण सदस्यहरू

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	- संभावित प्रकोपहरूको समयमा सुरक्षित खानेपानी र सरसफाई विषयमा जनचेतना जगाउने कार्यक्रममा विकास गर्ने । - विपद्को समयमा खानेपानीको सुनिश्चितताका लागि आवश्यक पर्ने सामानहरू उपलब्ध गराउन सक्ने व्यापारीहरूको पहिचान, सम्झौता तयारी तथा अति आवश्यक सामग्रीको खरिद गरी उपयुक्त स्थानमा भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाउने । - विपद्को समयमा खानेपानीको शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरिन पाउडर जस्तै पिउस, वाटरगार्ड, ब्लिचिङ्ग पाउडर जस्ता औषधीको भण्डारण गर्ने गराउने । - खानेपानी वितरण गर्ने साधनहरूको अवस्था एकिन गर्ने तथा मर्मत सम्भार गर्ने, गराउने । - आपतकालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने । - विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थाई आश्रय स्थलमा चर्पी र हात धुने स्थानको पहिचान गर्ने । - स्वयंसेवकको छनौट, क्षमता अभिवृद्धि तथा परिचालनका लागि रोस्टर बनाई अभिलेख राख्ने ।		
अस्थायी आवास, शिविर समन्वय तथा	विभिन्न जिल्ला तथा स्थानीय तहमा बनाइएका सामुदायिक भवन वा आश्रयस्थलको (अस्थायी	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	स्थानीय तह, जिल्ला, सेभ द चिल्ड्रेन, नेपाल रेडक्रस

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
शिविर व्यवस्थापन	बासस्थानहरू) मापन गरी अध्यावधिक विवरण तयार गर्ने ।		सोसाइटी,NHSRP,PI N
	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थानहरूको विवरण तयार गर्ने	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	"
	NFRI तथा शिविर निर्माणका सामग्रीहरूको मौज्दातको विवरण संकलन गर्ने र योजना तयार गर्ने	"	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थान तथा आश्रयस्थलमा शिविरको सञ्चालन गर्नेका निम्ति साईट प्लानहरू उपलब्ध गराउने वा स्वतःस्फुर्त साईटहरूको द्रुत गतिमा स्तरोन्नती तथा परिमार्जन गर्नका लागि साईट प्लानहरू उपलब्ध गराउने र आवश्यक पुर्वाधार विकास गर्ने गराउने ।	"	सुरक्षा निकाय
	शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन सम्बन्धी तालीम भूकम्प दिवसको उपलक्ष्यमा आगलागी, भूकम्पको सिमुलेशन अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण	"	सुरक्षा निकाय
	SPHERE, CHS मापदण्ड सम्बन्धी तालीम	"	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सेभ द चिल्ड्रेन,
	विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक बस्ने	"	सह नेतृत्व तथा सदस्यहरू
	भग्नावशेष हटाउनकोलागि तथा क्षतिग्रस्त सडक निर्माणकालागि सहयोग गर्न कोष राख्ने	"	"

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	सेल्टर निर्माण सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ती ३० जना	”	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	सेल्टर किटर ३० वटा	”	”
	- शिविर व्यवस्थापन समितिहरूलाई जनस्वास्थ्यका मापदण्ड सहित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने । - खुल्ला क्षेत्रको रुपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थान तथा आश्रयस्थलमा शिविर सञ्चालन गर्नका निम्ति साइट प्लानहरू उपलब्ध गराउने वा स्वतःस्फुर्त साइटहरूको द्रुत गतिमा स्तरोन्नती तथा परिमार्जन गर्नका लागि साइट प्लानहरू उपलब्ध गराउने । - सेल्टर क्लस्टर र मन्त्रालयसँगको समन्वयमा बाढी पहिरोको जोखिम भएका विभिन्न जिल्ला तथा स्थानीय तहमा बनाइएका सामुदायिक भवन वा आश्रयस्थलको मापन गरी अद्यावधिक विवरण उपलब्ध गराउने । - पूर्वानुमानका आधारमा अस्थायी आश्रयस्थल तयारी गर्ने ।	”	जिल्ला, स्थानीय तह, UNDP, IOM, UNICEF, Save the children, NHSRP, PIN निजी क्षेत्रहरू
	शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्रको नियमित समन्वय बैठक राख्ने र सम्पर्क विवरण एवं स्रोत अद्यावधिक गर्ने	”	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	अस्थायी आश्रयस्थल तथा शिविर सञ्चालन र व्यवस्थापनका लागि	”	”

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	आवश्यक जनशक्ति, सामग्री तथा औजारहरू तयारी अवस्थामा राख्ने		
	शिविर समन्वय र शिविर व्यवस्थापन सहायताको लागि सबै विषयगत क्षेत्र समेटेर समन्वय संयन्त्र तयार गर्ने, अद्यावधिक गर्ने	”	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
	आपतकालीन अस्थायी आश्रयस्थलको लागि गाउँ तथा नगरपालिकामा खुल्ला क्षेत्र पहिचान एवं नक्शांकन गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	LDMC, DDMC
	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थानहरूका अध्यावधिक विवरण संकलन र नक्शांकन गर्ने	”	”
	आश्रयस्थल वा शिविर/स्वतःस्फुर्त साईटहरूमा रहेका प्रभावित व्यक्तिहरूको संरक्षण, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH), खाद्यान्न, पोषण, आश्रयस्थल/गैरखाद्य सामग्री सम्बन्धी सूचना व्यवस्थापनको निम्ति Displacement Tracking Matrix (DTM) सम्बन्धी प्रश्नावलीलाई अद्यावधिक गराउने र आवश्यक परेको बेलामा कार्यान्वयन गराउने ।	”	”
	खुल्ला क्षेत्रको रूपमा घोषित वा पहिचान गरिएको स्थान तथा आश्रयस्थलमा शिविरको सञ्चालन गर्नेका निम्ति साईट प्लानहरू तयार गरी उपलब्ध गराउने	”	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय र स्थानीय तह
	स्वतःस्फुर्त साईटहरूको द्रुत गतिमा स्तरोन्नती तथा परिमार्जन गर्नका	”	”

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	लागि साईट प्लानहरू उपलब्ध गराउने र आवश्यक पूर्वाधार विकास गर्ने गराउने		
	शिविरहरू स्थापना गर्नुपरेको अवस्थामा अरु क्लस्टरहरूको समन्वयमा शिविर तथा आश्रयस्थलहरूमा निरन्तर स्वास्थ्य सेवाहरू, मनोवैज्ञानिक/मानसिक परामर्श, सिफारिसको प्रभावकारी कार्यपद्धति (Referral mechanism) स्थापनाको तयारी गर्ने	"	सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रहरू
	पहिचान गरिएका खुल्ला स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलका लागि आवश्यक सडक पूर्वाधार, विजुली, खानेपानी, सरसफाइको प्रवन्ध तथा तत्काल टहरा बनाउन सक्ने गरी तयारी गर्न स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	"	"
	प्रदेशमा भएका हेभी इक्वीपमेन्ट, ढुवानीका साधनहरू तथा सवारी साधनहरूको लगत तयार गरी आपत्कालीन अवस्थामा तत्काल प्रयोग गर्न सकिने प्रवन्ध मिलाउने	"	शहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय
	अस्थायी बसोबासको आवश्यकता पर्न सक्ने आँकलनका आधारमा शिविर व्यवस्थापन तथा अस्थायी आवास निर्माणका सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्न समन्वय गर्ने	"	विषयगत क्षेत्र र स्थानीय तह
	मनसुनजन्य विपद् जोखिमयुक्त बस्तीको पहिचान गरी अभिलेख तयार गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने	"	"

विषयगत क्षेत्र	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय
	जोखिमयुक्त वस्ती स्थानान्तरणका लागि सुरक्षित क्षेत्र पहिचान गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने	”	”
	शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य विषयगत क्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने	”	”

मनसुन प्रतिकार्य कार्ययोजना

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधी
खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र				
१	प्रदेश भित्र रहेका जल तथा मौसम विज्ञान विभाग अर्न्तगतका कार्यालय, अन्य वर्षा र जलमापन केन्द्रहरूको सचेतना तह तथा खतराको तहको निरन्तर अनुगमन गर्न लगाउने, स्थानीय तह र जिल्लाको स्थितिको जानकारी लिने र विपद् सम्पर्क व्यक्ति र सुरक्षा निकायहरूलाई निरन्तर सूचना प्रवाह गर्ने ।	प्रदेश आआपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र	सरोकारवाला सबै जिल्ला, स्थानीय तह	विपद् लगत्तै
२	- प्राप्त सूचनाको आधारमा प्रकोपको जोखिम विश्लेषण गरी स्थानीय र जिल्ला स्तरमा समन्वय गरी संयुक्त खोज तथा उद्धार टोली र प्राथमिक उपचार टोली परिचालनको तयारी गर्ने, गराउने । - आकस्मिक बैठकहरूको आयोजना गरी श्रोत व्यवस्थापन गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, जिल्ला/स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	० देखि २ घण्टा

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
३	- जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका खोज, उद्धार, प्राथमिक उपचार, प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामाग्रीहरूको विवरण एकिन गर्ने र अन्तर (Gap) पहिचान गर्ने । - थप जनशक्ति, उपकरणहरूको व्यवस्थापन गर्न मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसँग समन्वय गर्ने । - खोज तथा उद्धार कार्यको प्रगति अद्यावधिक गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, PEOC, जिल्ला, स्थानीय तह	निरन्तर
४	- खोज तथा उद्धारलाई थप प्रभावकारी बनाउन ड्रोनप्रविधिको उपयोग गर्ने । - विपद् प्रभावित क्षेत्रको अवस्था आंकलन गर्न Satellite Image प्रभावकारी हुने भएकाले Real Time Image को लागि संयुक्त राष्ट्र संघीय प्रादेशिक एकाइसँग समन्वय गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	जिल्ला, स्थानीय तह र संयुक्त राष्ट्र संघीय निकाय	निरन्तर
५	प्रभावित तथा घाईतेहरूलाई तत्काल घटनास्थलमै उपचारको व्यवस्था मिलाउने, प्रकोपमा परेका तथा उच्च जोखिममा रहेका घाइतेको उद्धारको लागि आवश्यकताको आधारमा एम्बुलेन्स सेवा वा हेलिकप्टरको व्यवस्था तत्काल मिलाउन समन्वय गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	० देखि २ घण्टा
६	जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, प्रतिकार्यको सामाग्रीहरूको	आन्तरिक मामिला तथा	विषयगत सदस्यहरू, जिल्ला प्रशासन	० देखि १२ घण्टा

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	विवरण तयार गरी खाडल पहिचान गर्ने, परिस्थितिको मूल्यांकनको आधारमा आवश्यक जनशक्ति परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने ।	कानून मन्त्रालय	कार्यालयहरू, स्थानीय सरकार	
७	- विषयगत सहयोगी संस्थाहरूको बैठक बसी राहत सामग्रीको उचित भण्डारणका सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने । - प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिको बैठक बोलाई आवश्यक निर्णयहरू गर्न पहल गर्ने ।	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा कृषि मन्त्रालय, विश्व खाद्य कार्यक्रम, जिल्ला र स्थानीय तह,	निरन्तर, आवश्यकता अनुसार
बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र				
१	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक सञ्चालन गर्ने,	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	
२	बन्दोबस्तीका विषयमा अन्य विषयगत क्षेत्र तथा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने,	”	विश्व खाद्य कार्यक्रम र अन्य विषयगत क्षेत्र	
३	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रमा सक्रिय निकायहरूका लागि विपद् व्यवस्थापन गोदाम घर व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिने,	”	”	
४	प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तह स्थित गोदामहरूको पहिचान गरी नक्शाङ्कन तथा सुधार गर्ने,	”	”	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
५	• निजी क्षेत्रको क्षमता विश्लेषण गरी सोको आधारमा कार्ययोजना तथा सम्झौता तयार गर्ने,	”	”	
६	• सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको आपूर्ति विश्लेषण गरी सोको सुरक्षित भण्डारण तथा ढुवानी सुनिश्चित गर्ने,	”	”	
७	• विषयगत क्षेत्र तथा अन्य सरोकारवाला सँग बन्दोबस्ती सम्बन्धी कृतिम घटना अभ्यास गर्ने	”	”	
८	• बन्दोबस्तीको व्यवस्थित ढुवानीको लागि अति आवश्यक पूर्वाधारहरूको यकीन गरी ढुवानी योजना तयार गर्ने,	”	”	
९	• बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रमा सक्रिय निकायहरूका लागि विपद् व्यवस्थापन गोदाम घर व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम दिने,	”	”	
१०	• मानवीय सहायता स्थल (PHSA) सुर्खेत र जुम्लालाई पूर्णरूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,	”	”	
११	• मानवीय सहायता स्थल (PHSA) मा विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यका लागि अत्यावश्यक सामग्रीहरू भण्डारण तथा व्यवस्थापन गर्ने,	”	”	
१२	• विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामग्रीको सहज ढुवानीका लागि भौतिक संरचनाको (सडक, पुल,	”	”	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	विमानस्थल आदि)को सूचना अद्यावधिक तथा नक्शाङ्कन गर्ने,			
१३	• विपद् उद्धार तथा प्रतिकार्यका लागि अत्यावश्यक सामग्रीहरूको मापदण्ड अनुसारको सूची तयार, तौल तथा आयातनको यकिन गर्न सहजीकरण गर्ने,	”	विश्व खाद्य कार्यक्रम/सेभ द चिल्ड्रेन	
१४	• स्थानीय तथा जिल्ला स्तरमा भएका यातायातका साधनहरू, डोजर, एक्साभेटर, खच्चर, भेडाबाखाको सूची तयार गरी तयारी अवस्थामा राख्न लगाउने,	स्थानीय तह र जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	
१५	• हेलिकप्टर सेवा दिने संस्थाहरूसँग आपतकालीन अवस्थामा परिचालन गर्न अग्रिम समझौता गर्ने,	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय/जिल्ला प्रशासन कार्यालय/स्थानीय तह	प्रत्येक तहका विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	
१६	• यातायात व्यवसायी, ढुवानी सेवा प्रदायक र हेभी इक्विपमेण्ट व्यवसायी वा संस्थाहरूसँग आपतकालीन अवस्थामा परिचालन सम्बन्धी अग्रिम समझौता गर्ने,	”	”	
१७	• प्रत्येक स्थानीय तहहरूको रणनीतिक स्थलहरूमा हेलिप्याड बनाउन सहजीकरण गर्ने,	”	”	
१८	• ट्रेल म्यापिङको सूचना सम्प्रेषण गर्ने ।	”	”	
स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र				

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
१	• प्रदेश तथा सबै स्थानीय तहमा द्रुत प्रतिकार्य तथा लेखाजोखा टोलीको गठन गर्ने	स्थानीय तह र प्रदेश तह	सम्बन्धी निकाय	० देखि ४ घण्टा
२	• द्रुत प्रतिकार्य टोलीको क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम गर्ने	स्थानीय तह र प्रदेश तह	रेडक्रस, विश्व स्वास्थ्य संगठन	निरन्तर
३	• द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई आवश्यक सामग्रीहरूको सूची तयार गर्ने र न्यूनतम आवश्यक मौज्दात जिल्ला तथा स्थानीय तहमा भण्डारण गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम, विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन	निरन्तर
४	• सम्भावित विपद् अनुसार स्थानीय तहको नक्शांकन गर्ने	स्थानीय तह र प्रदेश तह	विश्व स्वास्थ्य संगठन	निरन्तर
५	• सम्भावित विपद्को लागि आवश्यक स्रोत, साधन तथा मानवीय स्रोतको विवरण अध्यावधिक गर्ने	स्थानीय तह र प्रदेश तह	सम्बन्धी निकाय	निरन्तर
६	• सञ्चार माध्ययमहरूको आवश्यक परिचालन	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		निरन्तर
७	• खाद्यान्न अभाव, विपद् तथा महामारीका कारण हुन सक्ने स्वास्थ्य पोषणको समस्यालाई व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीको मौज्दात गर्ने (Paracetamol, ORS, RUTF, HEB, BP5, WSB+, MUAC Tape, MNP, weighing machine, Vitamin-A, Iron Folic acid, height board, F-75, F-100, ReSomal, Super Flour)	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय र स्थानीय तह		निरन्तर
८	• स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रक आकस्मिक योजना निर्माण गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		निरन्तर
९	• जोखिममा पर्ने सक्ने महिला सुत्केरी, गर्भवती, स्तनपान गराई	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय		निरन्तर

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	रहेका महिला सहित, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विवरण सङ्कलन गरी आवश्यक सहयोगका लागि समन्वय गर्ने			
१०	• पूर्वतयारी बारेमा राजनीतिक दल र नागरिक समाजका लागि संयुक्त अभिमुखीकरण गर्ने	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सम्बन्धित निकाय	० देखि १२ घण्टा
११	• आपतकालीन स्वास्थ्य शिविर निर्माण र सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने मेशिन, औजार र औषधीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने	”	सम्बन्धित निकाय	निरन्तर
१२	• आपतकालीन चिकित्सा तैनाथ टोली गठन (RRT) र क्षमता अभिवृद्धि तालिम	”	सम्बन्धित निकाय	
१३	• प्रदेश स्तरमा मनोसामाजिक परामर्श दिने जनशक्ति तयार गर्ने	”	सम्बन्धित निकाय	
१४	• प्रदेश, जिल्ला तथा स्थानीय तहमा एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने	”	सम्बन्धित निकाय	
१५	• अस्पताल विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	PHEOC	
१६	• विपद्को जोखिममा रहेका जिल्ला र स्थानीय तहका स्वास्थ्य सेवा कार्यालय र स्थानीय स्वास्थ्य शाखाका पोषण सम्पर्क व्यक्तिको आपतकालीन अवस्थामा पोषण विषयमा क्षमता विकास गर्ने	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय	युनिसेफ, विश्व खाद्य कार्यक्रम	
१७	• पोषण विषयगत क्षेत्रलाई प्राविधिक सहयोग र सल्लाह दिनका लागि विभिन्न प्राविधिक	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	कार्य समूहको स्थापना गरी निर्माण गर्ने		क्षेत्रका सदस्यहरू	
शिक्षा विषयगत क्षेत्र				
१	शिक्षा क्षेत्रमा सम्बद्ध समूहका व्यक्ति र संस्थाहरूको कार्यक्रमहरू तथा क्षमता अद्यावधिक गरी आवश्यकता अनुसार प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, शिक्षा विकास निर्देशनालय	सामाजिक विकास कार्यालय, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, यूनिसेफ	विपद् लगत्तै
२	जिल्ला तथा स्थानीय तहका शिक्षा क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरी जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रभावकारी प्रतिकार्यका लागि समन्वय गर्ने ।	”	UNICEF, Save the children, Plan Nepal, जिल्ला क्षेत्रगत सदस्यहरू	निरन्तर
३	आपतकालिन अवस्थामा उपयोग हुने शैक्षिक सामाग्रीहरू (Student Kit, School Kit) को प्रवन्ध गरी शैक्षिक संस्थाहरूलाई उपलब्ध गराई पठनपाठन कार्यलाई सुचारु गर्ने ।	”	UNICEF, Save the children, Plan Nepal, लगायत साझेदार निकाय, जिल्ला, स्थानीय तह	
४	आपतकालिन अवस्थामा वितरण गरिने शैक्षिक सामाग्रीहरूको प्याकेजको निर्धारण गर्ने ।	”	”	
५	विद्यालय विपद् जोखिम न्यूनीकरण योजना अनुसार विपद् प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूलाई आवश्यक सूचना गराई सहयोग लिने ।	”	”	
६	विपद्को वेलामा आश्रय स्थलको रूपमा प्रयोग हुन सक्ने विद्यालयहरूको व्यावस्थापन	”	”	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	समिति तथा शिक्षकहरूको विपद् व्यवस्थापन क्षमता सुधारका लागि कार्यक्रम विकास गर्ने ।			
७	अस्थायी सिकाइ केन्द्रका रूपमा पहिचान गरिएका- स्थानमा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	शिक्षा विकास निर्देशनालय	”	
संरक्षण विषयगत क्षेत्र				
१	प्रभावित महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र यैनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकको सुची तयार गर्ने । खण्डीकृत तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न विस्तृत लेखाजोखा गर्ने ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला तथा बालबालिका शाखा	UNICEF, Save the children, Plan Nepal, नेपाल प्रहरी	१ देखि २ हप्ता सम्म
२	जोखिममा परेका बालबालिकालाई तत्काल उद्धार, पारिवारिक पहिचान र पुनर्स्थापना सहित संरक्षणका आवश्यक सेवाहरू उपलब्ध गर्ने ।	”	”	१ देखि २ हप्ता सम्म
३	विपद्का कारण जोखिममा रहेका महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा लैंगिक यैनिक तथा लैंगिक, अल्पसंख्यकहरूका लागि आवश्यक संरक्षण र सामाजिक सुरक्षा सेवा सुनिश्चितता गर्ने ।	”	”	१ देखि २ हप्ता सम्म
४	महिलामैत्री, बालमैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री समायोजनहरूको भण्डारण सुनिश्चित गर्ने ।	जिल्ला, महिला तथा बालबालिका	UNICEF, Save the children, Plan Nepal, नेपाल प्रहरी	१ देखि २ हप्ता सम्म

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
		शाखा, स्थानीय तह,		
५	लैंगिक हिंसा, महिला बेचबिखन, बालश्रम विरुद्ध मनोसमाजिक परामर्श सेवा सुनिश्चित गर्ने ।	"	"	३ देखि ४ हप्ता सम्म
६	विपदबाट प्रभावित, परिवारबाट विछोडिएका, अभिभावक गुमाएका बालबालिकालाई तत्काल आवश्यक संरक्षण तथा सुरक्षा प्रदान गर्ने ।	"	"	३ देखि ४ हप्ता सम्म
७	जोखिममा रहेका समुदायलाई लैङ्गिक हिंसा, बाल संरक्षण, मानसिक स्वास्थ्य जस्ता महत्वपूर्ण आवश्यक सेवाका लागि सहयोग गर्न हेल्पलाइन, अल्पकालीन आवास केन्द्र र सेवा प्रदायक निकायसँग समन्वय गर्ने ।	"	"	३ देखि ४ हप्ता सम्म
८	विपद्को समयमा हुने लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण गर्न लैंगिक मैत्री स्थल निर्माण सुनिश्चित गर्ने साथै लैंगिक हिंसा रोकथामका कार्यक्रम उच्च प्राथमिकताका साथ लागु गर्ने ।	"	"	३ देखि ४ हप्ता सम्म
९	विपद्को समयमा हुने महिला हिंसा, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकहरूमा हुने हिंसाजन्य दुर्यवहार, शोषण र विभेद जस्ता कार्यहरू निरुत्साहित गर्न जनचेतनामुलक कार्यक्रम	"	"	३ देखि ४ हप्ता सम्म

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	निर्माण र प्रसारण गर्ने । • हिंसा पीडितहरूको लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा सुनिश्चित गर्ने ।			
१०	• विस्थापित तथा शिविरहरूमा रहेका महिला तथा किशोरीहरूको लागि Dignity Kit/ Kishori Kit उपलब्ध गराउने र आवश्यक आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने ।	”	”	३ देखि ४ हप्ता सम्म
११	• जिल्ला र पालिकाहरूसँगको समन्वयमा संरक्षण र सामाजिक सुरक्षासँग सम्बन्धित सवालहरूको निराकरण गर्ने । • पीडित पक्षलाई न्यायको सुनिश्चितता प्रदान गर्ने भूमिका निर्वाह गर्ने ।	”	”	३ देखि ४ हप्ता सम्म
१२	• विपद्का कारण विस्थापित तथा अस्थायी वासस्थानमा रहेकाहरूलाई सामाजिक सुरक्षा प्रदान गर्ने । • चोरी डकैति तथा बलात्कारजस्ता सम्भावित अपराधहरूबाट सुरक्षा प्रदान गर्न समन्वय गर्ने ।	”	”	२ देखि ३ महिना सम्म
१३	• सिमान्तकृत समूह तथा लैङ्गिक हिंसा प्रभावित, बालबालिका, विशेष अवस्थाका महिला तथा अपांगता भएकालाई जिविकोपार्जन र नगद हस्तान्तरण कार्यक्रममा जोडनका लागि सहयोग गर्ने ।	”	”	२ देखि ३ महिना सम्म
खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र				

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	समयअवधि ०-७२ घण्टा			
१.	• प्रकोपको प्रारम्भिक अवस्थाको जानकारी लिई प्रतिवेदन तयार गर्ने,	प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय स्तरीय वास क्लस्टर लिड तथा को-लिड	वास क्लस्टरका सदस्यहरू	
२.	• प्रदेशस्तरीय वास क्लस्टरको बैठक तथा नियमित समन्वय गर्ने,	„	„	
३.	• प्रकोप प्रभावित जिल्ला तथा स्थानीय तहको वास समन्वय समितिहरूको बैठक तथा सहजीकरण गर्ने	„	„	
४.	• वाससम्बन्धी सचेतनामुलक सूचना सम्प्रेषण गर्ने,	„	„	
५.	• मौज्दात वाससम्बन्धी राहत सामग्रीहरूको विवरण यकिन गर्ने,	„	„	
६.	• तालिम प्राप्त वास स्वमसेवकहरूसँग समन्वय तथा परिचालन गर्ने,	„	„	
७.	• प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका लागि समन्वय गर्ने,	जिल्ला, स्थानीय तह स्तरीय वास समन्वय समिति	„	
८.	• अत्यावश्यक राहत सामग्री प्रभावित क्षेत्रमा ढुवानी गर्ने,	„	„	
	समयअवधि ; ७२ घण्टा-२ हप्ता			
१.	• प्रदेशस्तरीय वास क्लस्टरको बैठक तथा नियमित समन्वय-आवश्यकता अनुसार	वास क्लस्टर लिड तथा को-लिड	„	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
२.	• प्रभावित जिल्ला तथा स्थानीय तहको वास समन्वय समितिहरूको बैठक तथा सहजीकरण (आवश्यकता अनुसार)	„	„	
३.	• वास प्रवर्द्धन गर्न तालिम प्राप्त वास स्वमसेवकहरू परिचालन गर्ने,	„	„	
४.	• खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता आनिबानि परिवर्तन सम्बन्धी रेडियो जिङ्गलहरू प्रसारण गर्ने,	„	„	
५.	• प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा तथा यसको प्रतिवेदन तयारी,	„	„	
६.	• प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन अनुसार प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनका लागि समन्वय गर्ने,	„	„	
७.	• अति आवश्यक राहत सामग्री प्रभावित क्षेत्रमा ढुवानी तथा वितरण गर्ने,	„	„	
८.	• प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी शुद्धीकरण तथा खानेपानीको आपूर्ति व्यवस्था गर्ने,	„	„	
९.	• प्रभावित क्षेत्रमा ईमरजेन्सी शौचालय निर्माण र व्यवस्थाका लागि समन्वय गर्ने,	„	„	
१०.	• थप राहात सामग्री खरिद तथा ढुवानीका लागि LTA क्रियाशीलता गर्ने,	„	„	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
११.	• अन्तर कलस्टर समन्वय बैठक आवश्यकता पहिचानका आधारमा थप प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्ने,	„	„	
	• समयअवधि ; २ हप्ता-४ हप्ता	„		
१.	• प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहको वास क्लष्टरको बैठक तथा नियमित समन्वय	„	„	
२.	• वास प्रर्वद्धन गर्न तालिम प्राप्त वास स्वमसेवकहरू परिचालन गर्ने,	„	„	
३.	• प्रतिकार्य योजना अनुसार राहत सामग्री प्रभावित क्षेत्रमा ढुवानी तथा वितरण गर्ने,	„	„	
४.	• प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी आपूर्ति व्यवस्थाका लागि खानेपानी प्रणालीको मर्मत, सुधार, खानेपानी शुद्धीकरण गर्ने,	„	„	
५.	• प्रभावित क्षेत्रमा मापदण्ड अनुसारका ईमरजेन्सी शौचालय निर्माण तथा व्यवस्था गर्ने,	„	„	
६.	• प्रतिकार्य योजना अनुसार थप राहत सामग्री खरिद तथा ढुवानीको व्यवस्था गर्ने ।	„	„	
	समयअवधि ; १ महिना-३ महिना			
१.	• क्याम्प, शेल्टर तथा समुदायमा नियमित रूपमा वास प्रर्वद्धन गर्ने,	प्रदेश स्तरीय वास क्लस्टर	„	
२.	• प्रतिकार्यको संयुक्त अनुगमन तथा समीक्षा गर्ने,	„	„	
३.	• आवश्यकता अनुसार वास सुविधाको सुधार तथा विस्तार गर्ने,	„	„	

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
४.	• खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी भौतिक संरचना मर्मत, निर्माण,	„	„	
५.	• प्रभावित क्षेत्र र समुदायमा ठोस फोहोर व्यवस्थापन गर्ने,	„	„	
६.	• पुनर्निर्माणका कार्यका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,	„	„	
सुरक्षित आश्रय, शिविर समन्वय र शिविर व्यवस्थापन,				
१	• सुरक्षित आश्रय, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गरी प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्या र विस्थापित हुनसक्ने घरपरिवारको तत्काल आँकलन गर्ने,	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू, सम्बन्धित स्थानीय तह	० देखि २४ घण्टा
२	• विपद् प्रभावित जिल्ला र स्थानीय तहसँग समन्वय गरी तत्काल शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको आवश्यकता आँकलन गरी सहयोग परिचालन गर्ने,	„	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय तह	„
३	• विस्थापित परिवारहरूको लागि पहिले नै पहिचान गरिएका स्थानहरूमा तत्काल अस्थायी बसोबासको प्रवन्ध गर्न साइट प्लानहरू उलब्ध गराउने,	„	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू गाउँपालिका, नगरपालिका	„
४	• शिविरमा आश्रय लिनुपर्ने व्यक्तिहरूको लागि खाद्य एवं गैरखाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउन समन्वय गर्ने प्रभावितहरूलाई गर्मीको समयमा झुल र जाडोको समयमा न्यानो	„	अन्य विषयगत क्षेत्रहरू गाउँपालिका, नगरपालिका	„

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	कपडाको प्रवन्ध गर्न गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने,		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
५	• विपद् प्रभावित र विस्थापितहरूको दर्ता एवं विवरण संकलनको लागि स्थानीय सरकारलाई सहयोग गर्ने,	„	गाउँपालिका, नगरपालिका,	„
६	• शिविरमा नै स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन स्थानीय स्वास्थ्य शाखा र स्वास्थ्य संस्थाहरूसँग समन्वय गरी अस्थायी स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने,	„	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्थाहरू	२४ घण्टा देखि ७ दिन
७	• प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) आधारमा आगामी एक महिनाको लागि अस्थायी बसोबास शिविर सञ्चालन आवश्यकताको आँकलन गर्ने,	„	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	„
८	• विस्थापन ट्र्याकिङ्ग म्याट्रिक्सको (DTM) कार्यान्वयन गरी आवश्यकता वा सेवा पहिचानका लागि सूचना सङ्कलन गर्ने,	„	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	„
९	• प्रभावित क्षेत्रहरूमा रहेका प्रावधान र अन्तरहरू सम्बन्धी जानकारी सङ्कलन गर्न नियमित रूपमा Remote Assessment/Field Visit विधि मार्फत् सूचना, नक्सा र तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी विभिन्न क्लस्टरहरू वा निकायहरूलाई सूचना प्रदान गर्ने,	„	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	„

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधी
१०	• शिविर व्यवस्थापनको लागि अन्तर विषयगत क्षेत्र समन्वय संयन्त्र तयार गर्ने,	„	सम्बन्धित स्थानीय तह अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	„
११	• शिविर प्रशासन व्यवस्थापनको लागि स्थानीय नगरपालिका तथा गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने,	सुरक्षित आश्रय, शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	सम्बन्धित स्थानीय तह अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	„
१२	• आवश्यक खाद्य, गैर खाद्य तथा अस्थायी शिविर निर्माण सामग्री उपलब्धताको लागि स्थानीय बजार सर्वेक्षण गर्ने स्थानीय बजार सुचारू रहेको र आवश्यक गैरखाद्य सामग्री उचित मूल्यमा उपलब्ध हुन सक्ने अवस्थामा प्रभावित परिवारलाई नगद सहयोग गतिविधि सञ्चालन गर्न समन्वय गर्ने,	„	सम्बन्धित गाउँपालिका, नगरपालिका अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	„
१३	• विस्थापितहरू रहने शिविरहरूमा उपलब्ध मानवीय सहायताको उपलब्धता, संरक्षण र सेवा प्रवाहको अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्र र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई पृष्ठपोषण गर्न,	„	अन्य विषयगत क्षेत्रहरू, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	„
१४	• विपद् प्रभावित विस्थापितहरूको लागि अस्थायी शिविरमा बसोबासको प्रवन्ध गर्ने कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने,	„	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	„
१५	• विपद् प्रभावित बालबालिका, विशेष परिस्थितिका महिला,	„	संरक्षण विषयगत क्षेत्र	„

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	अपाङ्गताका भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकहरूका लागि संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी सुरक्षा एवं संरक्षणको प्रवन्ध गर्ने,			
१६	• विपद् प्रभावित मानिसहरूलाई सहायता प्राप्त गर्ने प्रक्रियाहरूमा सहयोग र मार्गदर्शन गर्न सहायता स्थल वा शिविरहरूमा सहयोग कक्षको प्रवन्ध गर्ने,	”	संरक्षण विषयगत क्षेत्र	”
१७	• अस्थायी शिविरमा शौचालय, खानेपानी, सरसफाई तथा औषधि उपचारको लागि अन्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने,	”	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	”
१८	• अस्थायी शिविरमा वृद्धवृद्धा अपाङ्गता भएका व्यक्ति एकल महिला र पुरुषका लागि छुट्टाछुट्टै उपयुक्त बस्ने ठाउँको प्रवन्धको सुनिश्चितता गर्ने,	”	संरक्षण विषयगत क्षेत्र	”
१९	• विपद्को कारण आघातमा रहेका व्यक्तिहरूलाई आश्रयस्थलमा नै मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने प्रवन्ध गर्न सहयोग गर्ने,	”	संरक्षण विषयगत क्षेत्र	”
२०	• अस्थायी शिविर र त्यहाँका सुविधाहरू वृद्धवृद्धामैत्री अपाङ्गता मैत्री लैंगिकतामैत्री भएको तथा अस्थायी शिविरमा बालबालिकालाई खेल्ने ठाउँको सुनिश्चितता गर्ने,	”	संरक्षण विषयगत क्षेत्र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	”
२१	• शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गराई	”	अन्य विषयगत क्षेत्रहरू	७ दिन देखि १ महिना

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधी
	यसको आधारमा थप अवधिको लागि शिविर सञ्चालन आवश्यकता आँकलन गर्ने,			
२२	• भौतिक संरचना पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक काठ सहुलियत दरमा उपलब्ध गराउन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गर्ने,	”	सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू	”
२३	• अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका बालबालिकाको सिकाई निरन्तरताको लागि सम्बन्धित स्थानीय तहको शिक्षा शाखा र विद्यालयहरूसँग समन्वय गर्ने,	”	शिक्षा विकास समन्वय इकाइ, स्थानीय तह शिक्षा	”
२४	• शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा गराई यसको आधारमा यस क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा शीघ्र पुनर्लाभ योजना तयार गर्ने,	”	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	”
२५	• स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी आवश्यकता अनुसार विस्थापितहरूलाई घर फर्किने वातावरण तयार गरी घर फर्काउन सहजीकरण गर्ने,	”	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	”
२६	• विपद् प्रभावितहरू पहिलेको स्थानमा पुर्स्थापित हुन नसक्ने अवस्थामा वैकल्पिक पुनर्स्थापनाको प्रवन्ध गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने,	”	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	”
२७	• शिविरहरू तथा आश्रयस्थलहरू बन्द गर्ने (Decommission),	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन	”

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधी
	निसंक्रमण (Disinfection) गर्ने र शिविरहरू बन्द गर्दा यथासक्दो साइटहरूलाई आफ्नो मौलिक प्रयोगमा फिर्ता लाने प्रवन्ध गर्ने,	विकास मन्त्रालय	समिति जिल्ला, विपद् व्यवस्थापन समिति	
खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्र				
१.	• क्षतिको द्रुत सूचना सङ्कलन गरी क्लस्टरका सदस्यहरूलाई जानकारी गराउने,	प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरू	२४ घण्टा
२.	• क्लस्टरको आपत्कालीन बैठक आयोजना गरी स्रोत पहिचान गर्ने,	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरू	„
३.	• क्षतिको आंकलन गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार पार्ने,	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरू	„
४.	• विस्थापित जनसंख्याको लागत सङ्कलन गरी बन्दोवस्ती विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी तयारी खाद्यान्न सहयोगी निकायहरूसँग समन्वय गर्ने,	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरू	„
५.	• Remote sensing based 72 hours assessment प्रविधि प्रयोग गरी द्रुत मनसुन प्रकोप प्रभाव मुल्याङ्कन गर्ने र खाद्य सहायताको आवश्यकतामा रहेका जनसंख्याको अनुमान गर्ने,	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम	७२ घण्टाभित्र
६.	• विरामी तथा घाइते पशुपंक्षीको उपचार र मृत पशुपंक्षीको व्यवस्थापन गर्ने,	पशुपन्छी विकास निर्देशनालय, पशु अस्पताल तथा पशु सेवा	MoLMAC, कार्यालय, विकास साझेदारहरू	„

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
		कार्यालय र पशु विकास शाखा		
७.	प्रभावित समुदायसम्म जाने वैकल्पिक मार्ग पहिचान गर्ने (आवश्यक खाद्यान्न वितरणको लागि),	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तह, खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	१ हप्ता
८.	खाद्य सामग्री वितरण गर्न आवश्यक पर्ने स्वयंसेवक, वितरण केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने,	स्थानीय तह	WFP, NRCS र विकास साझेदारहरू	„
९.	SPHERE standards बमोजिम minimum २,१०० kcal/person/day, को सुनिश्चितता हुनेगरी खाद्यान्न सहायता प्रदान गर्ने (दाल, चामल, नून, तेल, मसला, पिठो),	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	WFP, खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सबै सदस्यहरू	२ हप्ता
१०.	खाद्य सामग्री गोदाम घरबाट वितरण केन्द्रसम्म ढुवानी तथा वितरण गर्ने,	स्थानीय तह	WFP, अन्य साझेदारहरू	१५ दिन
११.	निसर्त नगद सहायता वितरण कार्यक्रम, राहत वितरण कार्यक्रम	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	WFP, विकास साझेदारहरू	३ महिना
१२.	पोषण सुरक्षाका लागि ६ देखि ५९ महिना सम्मका बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी तथा स्तनपान	सम्बन्धित स्थानीय पालिका र	WFP, विकास साझेदारहरू	३ महिना

क्र.सं.	क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवार	सहयोगी निकाय	समयावधि
	गराउने महिलाका लागि नगद सहायता कार्यक्रम	विश्व खाद्य कार्यक्रम		
१३.	अति प्रभावित तथा शीघ्र खाद्य असुरक्षित क्षेत्र पहिचान गरी स्तर उन्नति गरिएको भिटामिनयुक्त चामल खरिद गरी आपूर्ति तथा वितरण गरिने छ ।	सामाजिक विकास मन्त्रालय	विश्व खाद्य कार्यक्रम, अन्य साझेदार संघसंस्थाहरू	३ महिना
१४.	खाद्यान्न र तरकारी बालीको विउँ वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने,	कृषि विकास निर्देशनालय, कृषि विकास कार्यालय, स्थानीय तह, कृषि विकास शाखा	स्थानीय तह र विकास साझेदार संघसंस्था	३ महिना
१५.	खाद्य सुरक्षा, जीविकोपार्जन पुनः प्राप्ति कामको लागि नगद (cash for work/assets) कार्यक्रमहरू	प्रदेश सरकार	WFP, Save the children, क्लष्टर सदस्य संस्थाहरू	२-४ महिना

अनुगमन तथा निर्देशन

क्र.सं.	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
१	- आवश्यकताको आकलन गर्ने र सामुदायिक, आर्थिक, सामाजिक पूर्वाधारहरूको पुर्नस्थापना गर्न बजेट व्यवस्था गर्न सम्बन्धित मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने । - विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धमा मातृकतका निकाय, सामाजिक संघ-संस्था, निजी क्षेत्र, व्यवसायीका प्रतिष्ठानले तोके बमोजिमको कार्य गर्नु गरेको नगरेको अनुगमन गर्ने ।	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति	सरोकारवाला सबै मन्त्रालय, जिल्ला, स्थानीय तह र निजी क्षेत्र

	• प्रदेशमा विपद्को अवस्थाको जानकारी संघीय सरकारलाई गराउने तथा अपुग भएको श्रोत साधन माग गर्ने । • खानी तथा भूगर्भ विभाग, वन तथा भू-संरक्षण विभागसँगको सहकार्यमा बाढी, पहिरोको जोखिम न्यूनिकरण कार्य गर्ने । • विपद् प्रतिकार्यमा आइपरेका समस्या तथा सिकाइहरूको बारेमा समीक्षा गर्ने । • मनसुन प्रणाली निस्कृय भएपछि यस वर्षा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित भएगरेका कार्यहरूको समीक्षा गर्ने । • अनुकरणीय कार्य (Best Practic) र आवश्यक पृष्ठपोषण दिने तथा आगामि दिनमा सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्र पहिचान गर्ने ।		
मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य अघावधिक प्राविधिक कार्य			

खण्ड-ग : अनुसूचीहरू

अनुसूची-१:

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय सुर्खेत विपद् व्यवस्थापन शाखा तथा मातहतका निकायहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

क्र.सं.	पद	नाम, थर	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय वीरेन्द्रनगर सुर्खेत विपद् शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण				
१.	उपसचिव (कानून)	उत्तम गौतम	९८५८०८८४०४	महाशाखा प्रमुख
२.	शाखा अधिकृत	विनोद बानिया	९८४१९८१९०७	शाखा प्रमुख
३.	प्रशासकिय अधिकृत	कमला योगी	९८४८१५८९१४	फोकल पर्सन
४.	इन्जिनियर	उज्ज्वल अधिकारी	९८५६०४०६४६	NHSRP/PIN
५.	प्रदेश प्राविधिक अधिकृत	गौरीलाल बुढाथोकी	९८५८०२७५५१	UNDP/SUPER
६.	व्यवसायिक स्यंसेवक	यज्ञ लामिछाने	९८४८१५९४९०	NRCS/SUPER
प्रदेश आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (PEOC) सुर्खेतमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण				
१.	प्र.स.नि.	जित बहादुर थापा	०८३-५२२५२६	KL
२.	प्र.ह.	रामचन्द्र के.सी.	९८६८०९६९६१	
३.	स.प्र.ह.	शान्त बहादुर बम	९८४८०४३०८३	
४.	स.प्र.स.ह.	अमृत कुमार देवकोटा	९८४८०४७३१७	
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) सुर्खेतमा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	प्र.स.ह.	देबिका सिंह	९८५८०९०७७७	LS
२.	स.प्र.स.ह.	गणेश थापा	९८४८२११४१०	०८३-५२१३००
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) दैलेखमा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	स.प्र.स.ह.	दान बहादुर खत्री	९७६७८७७५२०	०८९-४१०२३३
२.	प्र.ज.	भिम ब .सिंह	९८४१८३४०००८	LD
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) जुम्लामा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	स.प्र.स.ह.	प्रेम रोकाय	९८६८१२३०१३	०८७-५२०५३०

क्र.सं.	पद	नाम, थर	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
२.	प्र.ज.	जिवेश शाही	९८६४९८२६६३	LJ
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) जाजरकोटमा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	स.प्र.ह.	टोप बहादुर थापा	९८६८३०३९८१	९७४५२०२८११
२.	प्र.स.ह.	रामसिंह ठकुरी	९८६८१४७७९२	LT
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) रुकुमपश्चिममा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	स.प्र.ह.	रोहित बिष्ट	९८४८०९०६१९	LR
२.	प्र.ह.	टोप बहादुर खड्का	९७६७९०२७३०	
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) डोल्पामा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	स.प्र.ह.	हरी बहादुर के.सी.	९८४७८७०९३४, ०८७-५५०१५४	LO
२.	प्र.ज.	विष्णु अधिकारी	९८४७८५६२०३	
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) सल्यानमा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	प्र.ह.	मिना सुनार	९८४८१८२०५४	०८८-५२००७१
२.	स.प्र.ह.	दिपक केशर सुनार	९८४८२४७४८८	LN
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) सल्यानमा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	स.प्र.ब.ह.	सुर्य बहादुर थापा	९८४२६६९९५०	९८५८३९००९६
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) कालीकोटमा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	प्र.स.ह.	टोप बहादुर घर्ति	९८६६८४०६०८	LA
२.	स.प्र.ज.	कमल श्रीमल	९८४४८०३०३६	०८७-४४०१८१
जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) हुम्लामा कार्यरत रेडियो अपरेटरहरूको विवरण				
१.	प्र.स.नि.	राम बहादुर सावद	९८४८४८२३६४	०८७-६८००३३
२.	स.प्र.ज.	ओम वि.क.	९८४०६३७९०८	९८५८३२२८१

श्रोत: प्रदेश आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (PEOC) सुर्खेत

अनुसूची-२ :

कर्णाली प्रदेश स्थित प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सहायक जिल्ला अधिकारीहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१.	सुर्खेत	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८००७७७७	surkhetdao@gmail.com
२.	दैलेख	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८०१७७७७	daodailekh@gmail.com
३.	जाजरकोट	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८०४७७७७	jajarkotdao62@gmail.com
४.	रुकुम पश्चिम	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७८३७७७७	haripant338@gmail.com
५.	सल्यान	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७८४७७७७	salyandao@gmail.com
६.	कालिकोट	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८३३७७७७	dao.kalikot@gmail.com
७.	जुम्ला	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८३२७७७७	daojumla@gmail.com
८.	मुगु	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८३४७७७७	daomugu@moha.gov.np
९.	हुम्ला	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८३१७७७७	myoffice2079@gamail.com
१०.	डोल्पा	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५८३०७७७७	daodolpa2076@gmail.com

अनुसूची ३ :

विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

१. खोज तथा उद्धार विषयगतक्षेत्र नेतृत्व, सहनेतृत्व र सदस्यहरूको विवरण

क्र.सं.	क्षेत्रगत साझेदार	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१.	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	पुष्प राज शाही	प्रदेश सचिव	९८५८०४९६००	moial@karnali.gov.np
		उत्तम गौतम	उपसचिव, विपद् महाशाखा प्रमुख	९८५८८८८०४	uttamgautam11@gmail.com
		विनोद कुमार वानियाँ	शाखा अधिकृत (विपद् सम्पर्क व्यक्ति)	९८४१९८१९०७	baniyabind@gmail.com
		कमला योगी	प्रशासकीय अधिकृत	९८४८१५८९१४	kamalayogi914@gmail.com
२.	उत्तर पश्चिम पृतना हे.क्वा सुर्खेत	अनुपजंग थापा	प्रमुख (उपरथी)	९८५११०७९८५	div-northwest@nepalarmy.mil.np
		लक्ष्मी गौतम	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८५८०५१६९०	gautamsaurav43@gmail.com
३.	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय	माधव प्रसाद श्रेष्ठ	प्र.ना.म.नि.	९८५८०८४४४४	kspo_karya@nepalpolice.gov.np
		मान बहादुर विसी	विपद् सम्पर्क व्यक्ति (प्र.नि.)	९८६४७३०२०९	kspo_karya@nepalpolice.gov.np
४.	स.प्र.बल नेपाल नं.६ महेन्द्रजी बाहिनी मुख्यालय सुर्खेत	प्रकाश थापा	सप्र ब उ	९८४१४७६७२६	apfmaheshwori.bgd@gmail.com
		डम्बर बहादुर राना	विपद् सम्पर्क व्यक्ति (सप्रनाउ)	९८५१२५८१५८	dmrana11@gmail.com
		ओम बहादुर खड्का	(अ.नि)	९८५८०४८७००	nidkarnali6@gmail.com
५.	राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	लिलाराम सुवेदी	अध्यक्ष	९८४८०४९८४४	
		अभिशेक ओझा	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४८२५०७५४	avishek.ojha@nrcs.org

क्र.सं.	क्षेत्रगत साझेदार	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
७.	कर्णाली बेसिन फिल्ड कार्यालय	राम प्रसाद अवस्थी	उपसचिव	९८६९६३१८६८	awasthiramprasad@gmail.com
८.	नेपाल पत्रकार महासंघ	विष्णु शर्मा	अध्यक्ष	९८५१११३३१३	bishnu.sharma221@gmail.com
९.	NHSRP/PIN	उज्ज्वल अधिकारी	प्रदेश प्राविधिक संयोजक	९८५६०४०६४६	ujjwal.adhikari@peopleinneed.net
१०.	UNDP, SUPER	कृष्ण प्रसाद चापगाई	प्रदेश संयोजक	९८५८७५०९१४	Krishna.prasad.chapagai@undp.org
११.	WFP	रचना रसाइली	नि.प्रमुख	९८५११००८११	rachana.rasaily@wfp.org
१२.	सेभ द चिल्ड्रेन	रत्न राज ओझा	प्रमुख, सुर्खेत फिल्ड कार्यालय	९८५८०८१६११	ratna.ojha@savethechildren.org
१३.	स्काउट	कमल बोहरा	प्रदेश प्रमुख आयुक्त	९८५८३२२५६३	Kbohara431@gmail.com
१४.	NHSRP/PIN	उज्ज्वल अधिकारी	प्रदेश प्राविधिक संयोजक	९८५६०४०६४६	ujjwal.adhikari@hrrpnepal.org ujjwal.adhikari@peopleinneed.net
१५.	प्रदेश आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	जित बहादुर थापा	प्रहरी सहायक निरिक्षक	९८५८०९०८४५	reocsurkhet2018@gmail.com

२. बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र. सं.	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१.	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश	पुष्प राज शाही	प्रदेश सचिव	९८५८०४९६००	moial@karnali.gov.np
		उत्तम गौतम	उपसचिव, विपद् महाशाखा प्रमुख	९८५८८८४०४	uttamgautam11@gmail.com
		बिनोदकुमार बानिया	शाखा अधिकृत	९८४१९८१९०७	baniyabind@gmail.com
		कमला योगी	विपद् सम्पर्क व्यक्ती	९८४८१५८९१४	kamalayogi914@gmail.com

क्र. सं.	क्षेत्रगत साझेदारको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
२.	उत्तर पश्चिम पृतना हे.क्वा सुर्खेत	अनुपजंग थापा लक्ष्मी गौतम	प्रमुख (उपरथी) विपद् सम्पर्क व्यक्ती	९८५११०७९८५ ९८५८०५१६९०	div-northwest@nepalarmy.mil.np gautamsaurav43@gmail.com
३.	कर्णाली प्रदेश प्रहरी कार्यालय	मान बहादुर बिस्नी	विपद् सम्पर्क व्यक्ती (प्र.नी.)	९८६४७३०२०९	kspo_karya@nepalpolice.gov.np
४.	स.प्र.बल नेपाल नं. ६ महेश्वरी बाहिनी मुख्यालय	प्रकाश थापा डम्बर बहादुर राना	सप्रबउ विपद् सम्पर्क व्यक्ती (सप्रनाउ)	९८६४७३०२०९ ९८४१४७६७२६	apfmaheshwori.bgd@gmail.com dmrana11@gmail.com
५.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कर्णाली प्रदेश कार्यालय	लिलाराम सुवेदी अभिशेक ओझा	अध्यक्ष विपद् सम्पर्क व्यक्ती	९८५१२५८१५८२	avishek.ojha@nracs.org
६.	नेपाल पत्रकार महासंघ	विष्णु शर्मा	अध्यक्ष	९८४८०४९८४४	Bishnu.sharma221@gmail.com
७.	UNDP, SUPER	कृष्ण प्रसाद चापागाइ	प्रदेश संयोजक	९८४८२५०७५४	Krishna.prasad.chapagai@undp.org
८.	WFP	अमृत गुरुङ्	पोषण कार्यक्रम संयोजक	९८५११३३१३	amrit.gurung@wfp.org
९.	सेभ द चिल्ड्रेन	कृति बज्राचार्य वीरन्द्र थापा	निर्माण संयोजक संयोजक	९८४३२६६३८७ ९८५७०६२८१०	kriti.bajracharya@savethechildren.org birendra.thapa@savethechildren.org
१०.	NHSRP/IPIN	उज्ज्वल अधिकारी	प्रदेश प्राविधिक संयोजक	९८५६०४०६४६	ujjwal.adhikari@hrrpnepal.org ujjwal.adhikari@peopleneed.net
११.	स्काउट	कमल बोहरा	प्रदेश प्रमुख आयुक्त	९८५८७५०९१४	Kbohara431@gmail.com

३. संरक्षण विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	सामाजिक विकास मन्त्रालय	अर्जुन गौतम	९८५८०८९६००	mosdsurkhet@gmail.com
२	नेपाल प्रहरी	मान बहादुर बिशी	९८६४७३०२०९	kspo_karya@nepalpolice.gov.np
३	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	डा. रविन खडका	९८५११९६०००	
४	राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद्	डम्बरबहादुर रोकाय	९८५८०५०१४४	dambar.crrp@gmail.com
५	सेभ द बिल्डेन	जुठीराम चौधरी	९८४७८३४३१३	juthiram.chaudhari@savethechildren.org
६	युनिसेफ	कुँगा सण्डुप लामा	९८४८३०९०८६	klama@unicef.org
७	यूएनएफपीए	आत्माराम न्यापाने	९८५१३१७४२६	aneupane@unfpa.org
८	प्लान नेपाल	दुर्गा क्षेत्री	९८४८०२९७००	durgakumari.kshetri@plan-international.org
९	विश्व खाद्य कार्यक्रम	रचना रसाइली	९८५१००८११	rachana.rasaily@wfp.org
१०	यूएनडिपी, फिल्ड कार्यालय	रफिक अहमद सिद्धिकी	९८५११००७७९	Rafeeqe.siddiqui@undp.org
११	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, प्रदेश	अभिषेक ओझा	९८४८२५०७५४	avishek.ojha@nrcs.org
१२	सीएमसी नेपाल	लक्ष्मण नाथ	९८४९३९१५३५	laxman@cmcnepal.org.np
१३	टि पी ओ नेपाल	शर्मिला बिशी	९८४८०४७५८५	Bc.sharmila2044@gmail.com
१४	सोसेक नेपाल	हिरा सिंह थापा	९८५८०५१०८९	hira.thapa@sosec.org.np
१५	स्याक नेपाल	टीकाराम आचार्य	९८५८०५१५४६	Tacharya@sacnepal.org
१६	ओरेक नेपाल	सिर्जना कार्की		

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१७	सुन्दर नेपाल	भुपेन्द्र प्रसाद कडेल	९८४८०४१५३०	
१८	आवाज संस्था (बाल हेलपलाइन १०९८)	पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७	skt@aawaaj.org.np
१९	सोसेक (बाल हेलपलाइन १०९८)	हिरा सिंह थापा	९८५८०५१०८९	hira.thapa@sosec.org.np
२०	आत्म सम्मानका लागि सहकार्य (क्याड)	धन बहादुर गौतम	९८४८२७४८५०	dhangjumli@gmail.com
२१	सादा नेपाल			
२२	किर्डीक नेपाल	राज बहादुर रोकाया	९८४८३०९१०५	raj.rokaya@kirdarc.org
२३	वाम नेपाल	देवी पौडेल	९८४८०००३५३	wam.skt@gmail.com
२४	बाल अधिकारका लागि साझा अभियान सञ्जाल	टेकराज आचार्य	९८५८०५०७०४	cso@ccrkarnali.org.np
२५	बालविवाह विरुद्ध साझा अभियान	चेतन गिरी	९८५१०१०३६१	chetan@aawaaj.org.np
२६	राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ	विष्णुप्रसाद शर्मा	९८५८०२८२३६	nara.bk@care.org
२७	केयर नेपाल	नरबहादुर विक	९८४८५८४३००	
२८	प्रदेश बाल क्लब सञ्जाल	मधु थापा	९८४८२४२०३५	tek.adhikari@kopilavalley.org
२९	कोपिला भ्याली	टेक अधिकारी	९८५८०५१५०७	gopal.ghimire@sosnepal.org.np
३०	एसओएस बालग्राम	गोपाल प्रसाद घिमिरे	९८५८०७४१८८	mosdsurkhet@gmail.com

४. स्वास्थ्य तथा पोषण बिषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	डा. रविन खड्का, निर्देशक	९८५८०५५१७१	dockhadkarabin6000@gmail.com

क्र.सं.	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
		किरण कुमार शर्मा, विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८५८३२९०४३	youkiran43@gmail.com
	सह-नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन	प्रदिप अधिकारी	९८५८०७९८११	bamb@who.int
		डा. भोज राज बम	९८४१४१८८४४	adhikarip@who.int
२	युनिसेफ	शेर सिंह दहित, विन्दु पन्थी	९८४८०२६५७३, ९८५८०८५५१३	sdahit@unicef.org bipanthi@unicef.org
स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण				
१	विश्व खाद्य कार्यक्रम	अमृत गुरुङ्ग	९८५१३७३९२३	Amrit.gurung@wfp.org
२	सेभ द चिल्ड्रेन	शिला लामिछाने	९८४५२७६४४६	Shila.lamichhane@savethechildren.org
३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	राज कुमार क्षेत्री	९८४८०२६३०३	Rajkumar.kshetri@nrcs.org
४	आई.एन.एफ	ललित सारू	९८४४८७५२३६	Lalit.saru@nepal.inf.org
५	निक साइमन्स इन्स्टिट्युट	जनार्दन पाठक	९८४३७१२८४६	janardan@nsi.edu.np
६	UNDP	रफिक सिद्दिकी	९८५११००७७९	Rafeeqe.siddiki@undp.org
७	प्लान इन्टरनेसनल	मिना पराजुली	९८०२०२०४६९	Mina.paraajuli@plan-international.org
८	TPO नेपाल	पिताम्बर कोइराला	९८५१२४६३२५	pkoirala@topnepal.org.np
९	वाटर एड नेपाल	विशाल भण्डारी	९८४१५८४७५९	Bishalbandari610@gmail.com
१०	KIRDARC	नविन कुमार शाही	९८४८२५१४७९	nshahi@kirdarc.org
११	SAC नेपाल	टिकाराम आचार्य	०८३५१२२८२	tacharya@sacnepal.org.np
१२	सुन्दर नेपाल	भुपेन्द्र प्रसाद कंडेल	०८३५२०९२६	info@sundarnepal.org.np

क्र.सं.	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१३	हाण्डीक्याप इन्टरनेसनल	कृष्ण शाही	९८५८३२०५०५	k.shahi@hi.org
१४	CMC	लक्ष्मण नाथ	९८४९३९१५३५	Laxman@cmcnepal.org.np
१५	फेज नेपाल	रुद्र न्यौपाने	९८५११३१८५७	Rudra.n@phasenepal.org

५. खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	जलश्रोत तथा ऊर्जा विकास मन्त्रालय	पदमराज देवकोटा/सि.डि.ई कमला खान/अधिकृत	९८५८०३७०६७ ९८६४७९७२७३	devkotapadam@gmail.com gyawalikamala99@gmail.com
२	भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास मन्त्रालय	रमेश सुवेदी/सि.डि.ई	९८५८०४८५९९	rsubedi_7@yahoo.com
३	सामाजिक विकास मन्त्रालय स्वास्थ्य महाशाखा	बृषु बहादुर शाही, स्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख	९८४१७२१७४०	brishjee@gmail.com
४	स्वास्थ्य सेवा निर्देशनालय	डा. रविन खड्का, निर्देशक किरण प्रसाद शर्मा	९८५११९६००० ९८५८३२१०४३	dockhadkarabin6000@gmail.com
५	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	बिनोद कुमार बाँनिया	९८४१९८१९०७	baniyabinod@gmail.com
६	खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास निर्देशनालय सुर्खेत	श्रीधर भट्टराई	९८५८०२७९६६	wsiedo.surkhet@gmail.com
७	शिक्षा विकास निर्देशनालय	दीपा हमाल	९८५८०५१५८०	

क्र.सं.	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
८	संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना सुर्खेत	मनिस कुमार राज	९८४३३४०१९१	fwssmp.surkhet@gmail.com
९	युनिसेफ	दिपक श्रेष्ठ	९८५८०८५५०१	dishrestha@unicef.org
१०	युनिसेफ	कटक बहादुर रोकाया	९८५८०८५५०४	kbokaya@unicef.org
११	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	शान्ती थापा	9801244278	shanti.thapa@plan-international.org
१२	सेभ द चिल्ड्रेन	रत्न राज ओझा विरेन्द्र थापा	९८५८४२०८११ ९८५७०६२८१०	Ratna.Ojha@savethechildren.org Birendra.thapa@savethechildren.org
१३	हेल्थीटास	मदन भट्ट	९८५८०५१९०२	Madan.Bhatta@helvetas.org,
१४	UNDP	रफिक सिद्दिकि	९८५११००७९	rafeeqe.siddiqui@undp.org
१५	WHO	प्रदिप अधिकारी	९८५८०७९८११	adhikarip@who.int
१६	UNDP/SUPER	कृष्ण चापागाई	९८५८७५०९१४	krishna.prasad.chapagai@undp.org
१७	सुस्वा परियोजना	निराजन श्रेष्ठ	९७६९९६०३४०	gov@suswa.org
१८	किर्डाक	राज बहादुर रोकाया	९८४८३३०९१०५	raj.rokaya@kirdarc.org
१९	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, प्रदेश	नेत्र बिष्ट	९८६०१७०७९७	neb.bista@nrcs.org
२०	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, सुर्खेत	रामलाल आचार्य	९८५८०५२३१०	nrcs.skt@gmail.com
२१	GWT	रोहित तुम्बाहाड्फे	९८४२०५८९९६	hsd@hqgws.org
२२	सुन्दर नेपाल	भुपेन्द्रप्रसाद कंडेल	९८४८०४१५३०	bkandel@sundarnepal.org.np
२३	स्याक नेपाल	टिकाराम आचार्य	९८५८०५१५४६	tacharya@sacnepal.org.np
२४	छाँया नेपाल	मिन रावल	९८५८३३२२१२३	meen.rawal@chay-ya.org

क्र.सं.	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
२५	जलवायु परिवर्तन स्थानीय अनुकूलन (LACC) परियोजना	मिन बस्नेत, डी.टी.एल.	९८५६०७४१८९	mbasnet@laccp.org.np LACCproject@laccp.org.np
२६	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	भुपेन्द्र भन्डारी	९८४४८८८३३५९	bbhupendra5050@gmail.com
२७	पत्रकार महासंघ कर्णाली प्रदेश	विष्णु राज शर्मा खगेन्द्र भट्टराइ	९८४८१४१३१३ ९८५१४०११५	
२८	फेडवाशुन कर्णाली प्रदेश	अध्यक्ष	९८४८३१४५५५	mbrokaya@gmail.com
२९	नगरपालिका संघ कर्णाली प्रदेश	हस्त पुन, अध्यक्ष	९८४८१४०६६ ९८५८०८५७७	mayo@gurbhakotmun.gov.np hastapun55@gmail.com
३०	गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ कर्णाली प्रदेश	निम बहादुर के.सी., अध्यक्ष	९८५७८२२५९९	nimkcarun@gmail.com
३१	गैरसरकारी संस्था महासंघ कर्णाली प्रदेश	अध्यक्ष	९८५८०३७८६८	
३२	EDS, सुर्खेत	कार्यकारी निर्देशक	९८४८०४०५००	edsociety1@gmail.com
३३	FNCCI कर्णाली प्रदेश	अध्यक्ष	९८५८०५०२६९	panchakoshi123@gmail.com
३४	राष्ट्रिय अपाङ्ग महासंघ नेपाल कर्णाली	अध्यक्ष	९८५८०२८२३६	presidentkarnali@nfdn.org.np
३५	SoSEC नेपाल	हिरा सिंह थापा	९८५८०५१०८९	hira.thapa@sosec.org.np
३६	RSDC, पश्चिम रुकुम	कार्यकारी निर्देशक	९८६६४५८६९४	rukumelinarendra694@gmail.com
३७	CARE Nepal/HPP	हरि ढकाल	९८५११८३५५७	Hari.dhakal@care.org
३८	FEDO	मन्जु सुनार	९८६१०४३५४७	manjusunar013@gmail.com
३९	बियुप	टेक बहादुर पुन	९८४८३१४५५५	tekbdprun101@gmail.com

६. शिक्षा बिषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल	इमेल
१	सामाजिक विकास मन्त्रालय	अर्जुन गौतम	सचिव	१८५८०८१६००	mosdurkhet@gmail.com
२	शिक्षा विकास निर्देशनालय	दिपा हमाल	निर्देशक	१८५८०५१५८०	dipahamal@hotmail.com
३	सामाजिक विकास मन्त्रालय	बलवीर सुनार	ब. शिक्षा अधिकृत	१८५८०५१४३१	balbir.sunar6@gmail.com
४	युनिसेफ	फर्सुराम पन्थ	शिक्षा अधिकृत	१८५८०८५५१०	ppanth@unicef.org
५	सेभ द चिल्ड्रेन	बालमुकुन्द महत	प्रबन्धक	१८५११७२१८०	balmukunda.mahat@savethechildren.org
६	सामाजिक विकास मन्त्रालय	सुवर्ण खड्का	उप-सचिव	१८४८०२८००४	subarna2035@gmail.com
७	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	सुनिता के.सी.	उप-सचिव	१८५८०३५५८०	sunitakckhp@gmail.com
८	मानव संसाधन विकास केन्द्र	हरी रावत		१८४८०४९५९५	
९	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, सुर्खेत		इकाई प्रमुख	१८५८०५३४०८	deosurkhet123@gmail.com
१०	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	बिमला सुवेदी	कार्यक्रम अधिकृत	१८५१३७३८९७	bimala.subedi@wfp.org
११	नेपाल उद्योग बाणिज्य महासंघ, कर्णाली प्रदेश		अधिकृत प्रतिनिधी		
१२	प्लान इन्टरनेशनल नेपाल	शान्ती थापा	विशेषज्ञ	१८०१२४४२७८	shanti.thapa@plan-international.org
१३	सुन्दर नेपाल संस्था	भुपेन्द्र कडेल	कार्यकारी निर्देशक	१८४८०४१५३०	bkandel@sundarnepal.org.np
१४	CCR-कर्णाली	टेकराज आचार्य	संयोजक	१८५८०५०७०४	tekrajst@gmail.com
१५	एसएमसी महासंघ	गोविन्द कोइराला	अध्यक्ष	१८५८०५००५०	gobindakoirala@gmail.com
१६	शिक्षाको लागि राष्ट्रिय अभियान (NCE)	माया सापकोटा	प्रदेश कार्यक्रम अधिकृत	१८४४८६३९७७	msapkotancenepal@gmail.com

क्र.सं	नेतृत्व निकाय	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल	इमेल
१७	SAC नेपाल	तेज सोनाम	परियोजना व्यवस्थापक	९८४८२६८८८४	tsonam@sacnepal.org.np
१८	युएनडिपी	कृष्ण प्रसाद चापागाई	संयोजक	९८५८७५०९१४	krishna.prasad.chapagai@undp.org
१९	कोपिला भ्याली सेवा समाज	मिन बहादुर शाही	व्यवस्थापन प्रबन्धक	९८०२५६५१०९	min.shahi@kopilavalley.org
२०	टेक्सेस परियोजना	बखत बहादुर भण्डारी	प्रदेश संयोजक	९८५८०२८२५५	bakhat.bhandari@hyplus.fi
२१	आवाज	तेपेन्द्र सावद	परियोजना संयोजक	९८५८०४८४००	
२२	OMC नेपाल	उर्मिला ढकाल	प्रतिनिधी		Urmidki888@gmail.com
२३	बृटिश काउन्सिल	तेज बिक्रम रिमाल	प्रदेश संयोजक	९८५८०५२३६९	tejprakash.rimal@britishcouncil.org

७. शिघ्र पुनर्लाभि बिषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	क्षेत्रगत नेतृत्व संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मोबाइल	इमेल
१	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	शेर बहादुर श्रेष्ठ	का.मु. प्रदेश सचिव	९८५८०५५१४८	moitfe@karnali.gov.np
२	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	शिव शंकर न्यौपाने	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८६४९२९०९७	moitfe1@gmail.com
३	सहनेतृत्व संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मोबाइल	
४	UNDP	रफिक सिद्दिकी	प्रमुख	९८५११००७७९	rafeeque.siddiqui@undp.org
५	UNDP/SUPER	कृष्ण चापागाई	प्रदेश संयोजक	९८५८७५०९१४	krishna.prasad.chapagai@undp.org
६	सदस्य संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मोबाइल	
७	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	शिखर चपाई	कार्यालय प्रमुख	९८५८०२०७४५	
८	प्रदेश बान निर्देशनालय	शेरबहादुर श्रेष्ठ	निर्देशक	०८३-५२४१७८	

क्र.सं.	क्षेत्रगत नेतृत्व संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	पद	मोबाइल	इमेल
९	पशुपंक्षी विकास निर्देशनालय	कृष्ण प्रसाद पंगेनी		९८५८०६५२८६	
१०	नेपाल उद्योग वाणिज्य संघ	गणेश कार्की	कार्यकारी निर्देशक	९८५८०२४८५८	
११	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी प्रदेश	लिलाराम सुवेदी	अध्यक्ष	९८४८०४९८४४	
१२	UNICEF	दिपक श्रेष्ठ	प्रमुख	९८५८०८५५०१	dishrestha@unicef.org
१३	NHSRP/PIN	उज्ज्वल अधिकारी	प्रदेश प्राविधिक संयोजक	९८५६०४०६४६	ujjwal.adhikari@hrrpnepal.org ujjwal.adhikari@peopleneed.net
१४	UNFPA	बैधनाथ कर्ण	कार्यक्रम सहायक	९८४१००००००	
१५	WFP	रचना रसाइली	नि.प्रमुख	९८५११००८११	
१६	WHO	भोजराज बम	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८४१४१८८४४	
१७	सेभ द चिल्ड्रेन	रत्नराज ओझा	प्रमुख	९८५८०८१६११	ratna.ojha@savethechildren.org
१८	GIZ	भुवन बस्नेत	सल्लाहकार	९८६४००२८७६	bhuwan.basnet@giz.de
१९	हेल्थेटास	मदनराज भट्ट	टिम लिडर	९८५८०५१९०२	madan.bhatta@helvetas.org
२०	सामाजिक विकास मन्त्रालय	प्रतिक के सी		९८४३९३२२५८	
२१	विमा प्राधिकरण कर्णाली प्रदेश कार्यालय	निल प्रसाद लामिछाने	प्रदेश प्रमुख	९८५८०३२१८०	
२२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कमला योगी	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४८१५८९१४	kamalayogi914@gmail.com
२३	भौतिक पुर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	श्रद्धा बस्याल	इन्जिनियर	९८५८०२४७३४	
२४	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विशाल खत्री	कृषि बागवानी अधिकृत	९८६२४१४९६३	khatribishal434@gmail.com

८. खाद्य सुरक्षा बिषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	नेतृत्व संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	विशाल खत्री	९८६२४१४९६३	khatribishal434@gmail.com
२	सहनेतृत्व संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
३	विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP)	यज्ञ बहादुर पुन	९८५८०४७००९	yagya.pn@wfp.org
४	सदस्य संस्थाहरू	नाम	सम्पर्क नम्बर	इमेल
५	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम (ASDP)	वासु देव काफ्ले	०८३(५२५५८४	info@asdp.gov.np
६	PMAMP	डा. धर्म राज गिरि	९८५८०५५३२५	pmamp.piu.surkhet@gmail.com
७	उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय	शिव शंकर न्यैपाने	९८६४९२९०९७	moitfe@karnali.gov.np moitfe1@gmail.com
८	सामाजिक विकास मन्त्रालय	राम प्रसाद अर्याल	९८५८०७०७२३	mosdsurkhet@gmail.com
९	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	कमला योगी	९८४८१५८९१४	kamalayogi914@gmail.com
१०	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	पदम बहादुर रोकाय	९८५८०९६०००	padambudha2055@gmail.com
११	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी	केशव राज बुढा	९८५८०३०२०७	surkhet@fmtc.org.np
१२	उद्योग वाणिज्य संघ	हर्ष विक्रम खड्का		surkhetcci@gmail.com
१३	उद्योग वाणिज्य संघ	लक्ष्मण देवकोटा	९८५८०५१६२६	
१४	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	लिलाराम सुवेदी	९८४८०४९८४४	
१५	UNDP	गोरीलाल बुढाथोकी	९८५८०२७५५१	Gauri.lal.budhathoki@undp.org
१६	Save the Children	नविन राज ज्ञवाली	९८४८४८६०३६	nabin.gyawali@savethechildren.org
१७	Helvetas	मदन भट्टराई	९८५८०५१९०२	madan.bhatta@helvetas.org
१८	GIZ	भुवन बस्नेत	९६४००२८७६८	bhuwan.basnet@giz.de
१९	Plan International	विनय ज्ञवाली	९८०१२४११५३	binay.jhawali@plan-international.org

क्र.सं.	नेतृत्व संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
२०	LI- BIRD	बुद्ध वि. क.	९८४९१८२९२२	buddha.bk@libird.org
२१	LI- BIRD	कृष्ण लम्साल	९८५८०३४८१६	
२२	SAHAS Nepal	विसान थापा	९७६२५४०९०२	bishan@sahasnepal.org.np
२३	SAHAS Nepal	प्रिक्षा योगी	९८६३०३४६३९	prikshya.yogi@sahasnepal.org.np
२४	फियान नेपाल	तिलक अधिकारी	९८४२५२५१५०	

९. आवास बिषयगत क्षेत्रको नेतृत्व, सह-नेतृत्व र सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र. सं.	संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
१	भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास मन्त्रालय	अर्जुनराज जोशी	शाखा अधिकृत	९८४९५७५५३२	joshi.arjunraj44@gmail.com
२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	बिनोद कुमार बानियाँ	शाखा अधिकृत (विपद् सम्पर्क व्यक्ति)	९८३१९८१९०७	baniyabind@gmail.com
३	सेभ द चिल्ड्रेन	रत्न राज ओझा	Head of Field program Operation	९८५८०८१६११	ratna.ojha@savethechildren.org
४	सेभ द चिल्ड्रेन	कृति बज्रचार्य / विरेन्द्र थापा	Construction Coordinator / PAG Coordinator	९८४३२६६३८७ ९८५७०६२८१०	Kreeti bajracharya@save the Children.org birendra.thapa@savethechildren.org
५	यु एन डि पी	रफिक सिद्दिकि	फिल्ड कार्यालय प्रमुख	९८५११००७७९	rafeeque.siddiqui@undp.org
६	यु एन डि पी	कृष्ण चापागाँई	प्रदेश संयोजक	९८५८७५०९१४	Krishna.prasad.chapagai@undp.org
७	युनिसेफ	दिपक श्रेष्ठ	प्रदेश कार्यालय प्रमुख	९८५८०८५५०१	dishrestha@unicef.org
८	युनिसेफ	रुपलाल ऐडी	कार्यक्रम अधिकृत	९८५८०८५५२०	raidi@unicef.org

क्र. सं.	संस्थाको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	पद	सम्पर्क नम्बर	ईमेल
९	नेरेसो	राज कुमार क्षेत्री	कार्यालय प्रमुख	९८४८०२६३०३	rajkumar.kshetri@nracs.org
१०	नेरेसो	अविषेक ओझा	कार्यक्रम संयोजक	९८४८२५०७५४	avishek.ojha@nracs.org
११	विश्व खाद्य कार्यक्रम	रचना रसाइली	नि. प्रमुख	९८५११००८११	rachana.rasaily@wfp.org
१२	सुन्दर नेपाल	खिम रेग्मी	टिम लिडर	९८५८०५०६६४	kregmi@sundarnepal.org.np
१३	NHSRP/PIN	उज्ज्वल अधिकारी	प्रदेश प्राविधिक संयोजक	९८५६०४०६४६	Ujjwal.adhikari@hrrpnepal.org
१४	PIN	सालिकराम धिमिरे	परियोजना व्यवस्थापक	९८४११५०६७४	Shalik.ghimire@peopleinneed.net
१५	स्याक नेपाल	टिकाराम आचार्य	कार्यकारी निर्देशक	९८५८०५१५४६	tacharya@sacnepal.org.np
१६	Plan International Nepal	बिनय ज्ञवाली/ राजु खत्री	कार्यक्रम विशेषज्ञ /इन्जिनियर	९८०१२४११५३	Binaya.gyawali@planinternational.np
१७	HELVETAS	दिनेश पाण्डे	टिम लिडर	९८५१०३०६०५	Dinesh.pandey@helvetas.org

धन्यवाद /

